
DE
M O R B I S
QUIBUSDAM
COMMENTARIIL.

DE

M O R B I S

QUIBUDAM

COMMENTARIIS

M O R B I S

CLIFTON WILSON

SOCIETAS REGIA MEDICORUM LONDINENSIS

SOCIETAS REGIA MEDICORUM LONDINENSIS

COMMENTARIIS

MEDICORUM

Quoniam ad hoc tempus operis huiusmodi non est editum
et ideo huiusmodi operis huiusmodi non est editum
et ideo huiusmodi operis huiusmodi non est editum

T O M R

L O N D I N

A T C A D E M I

M D C C X C I I

42 c 13

DE
M O R B I S
QUIBUSDAM
COMMENTARIL

AUCTORE
CLIFTON WINTRINGHAM,
BARONETTO, M. D.

COLLEG. MEDIC. LONDINENS. ET PARISIENS. SOCIO,
SOCIETATIS REGIAE SODALI, ET EXERCITIUS
BRITANNICI MEDICO PRIMARIO, ET
MEDICO REGIO.

Multum adhuc restat operis, multumque restabit;
nec ulli nato post mille saecula praecludetur occasio
aliquid adhuc adjiciendi. SEN. Ep. 64.

T O M. II

LONDINI,
Apud T. CADELL,
MDCCXCI.

LECTORI
MORBI
2

Cui quatuor in se est, quatuor
generis morbos aut mala tollere
vel saltem levare nititur, et ex annuam
insuperatum regere liceat, se laudis metam
merito contigit. Hic spe solaminibus
fictus, Commentarios hocce, experientia
propria iterum atque iterum sanctos,
hunc deum edidit Auctor: qui insu-
per morborum quorundam, Proci formas
prae se ferentium, non parvum diag-
nostica, stabilem quae, si qua
sibi fides, velut tales, saltem
monstrabant iter. Hicce praesentibus
nil amplius addendum superest, quin
secundo animo perire quovis arbitrium de-
his, ac de illis, quibus paucis appine-
re indubie favor publicus.

L E C T O R I

S.

QUI, quantum in se est, humani generis morbos aut mala tollere vel saltem levare nititur, ei vix animum suspensum tenere liceat, se laudis metam meritò contigisse. Hâc spe solummodò fretus, Commentarios hosce, experientiâ propriâ iterum atque iterum sancitos, nunc demum edidit Auctor; qui insuper morborum quorundam, Protei formas prae se ferentium, signa quaedam diagnostica stabilire ausus fuit, quae, si quâ sibi fides, velut indices viales, salutis monstrabunt iter. Hisce praemissis, nil ampliùs addendum superest, quin aequo animo petere quemvis arbitrum de his, ac de illis, quibus paucis abhinc annis indulsit favor publicus.

I E C T O R I

U. deum in se est, humani
COMMENTARI
vel deum forte noster, et vicissim
independentem ratione licet, et in se motus
est. **S**unt quidam, qui dicunt, quod
venae istae, quae in motu sunt,
sunt, quae in motu sunt, et in se
Quippe omnes, qui dicunt, quod
exercent vitam, et in se sunt, et in se
sunt, per motum, et in se sunt, et in se
vires, et in se sunt, et in se sunt, et in se
namque, et in se sunt, et in se sunt, et in se
pulis, et in se sunt, et in se sunt, et in se
in se, et in se sunt, et in se sunt, et in se
et in se, et in se sunt, et in se sunt, et in se
quod, et in se sunt, et in se sunt, et in se
exercent, et in se sunt, et in se sunt, et in se
vel, et in se sunt, et in se sunt, et in se
et in se, et in se sunt, et in se sunt, et in se
est.

COMMENTARII.

420. **S**UNT quidam auctores, qui
 venae sectionem in morbis dys-
 entericis repudiârunt. Mirum sane!
 Quippe omnes fere dysenteriae, quas in
 exercitu vitam castrensem degenti gras-
 santes per multos annos ipse vidi, indi-
 viduis omnium inflammationum inter-
 narum symptomatibus comitatae fuerunt,
 pulsu solum excepto; utpote ab ipso
 initio, falsam debilitatis imaginem ge-
 rens, parvus, contractus, frequens, ali-
 quando intermittens, et semper durus
 extabat. In tali rerum statu, venae sectio
 vel penitus omissa, vel parcâ nimis manu
 administrata, symptomata nunquam non

B

tulit

tulit multò nequiora; progrediente enim paululùm morbo, in promptu, quasi agmipe factò, venient tormina gravissima, tenesmus excrucians, dejectiones frequentissimae, foetidae, saniosae, purulentae, singultus, &c. In dysenteria adeo praeceptum est occasio, ut eam jamjam in cunabulis latentem per sanguinis missiones jugulare omninò necesse est, atque inter sacra habendum est axioma illud (quod in omnis morbi curatione verum est) sat bene, si sat citò.

421. Experientia comperi, si in dysenteria diuturna, vel apthae in faucibus exoriantur, vel si purpura alba, aut petechiae superveniant, tandem malum lethale pro certo adesse indicia sunt.

422. In curatione hydroceles,educta imprimis aqua, utile forsan erit injectiones corroborantes immittere, ad morbum recidivum praecavendum, per dies aliquot, ope fistulae argenteae immisae, ibique retentae. Hoc equidem mihi adhuc non licuit

COMMENTARIUM 3

licuit uti; sed valde probabile, ut mea fert opinio, hanc medendi rationem, rebus non plane desperatis, posse bene cessisse *.

423. In curatione anasarcae, evacuanda est aqua cathartica, vomitoria, diuretica, &c. quam celerrimè, modò finant vires; aliter iterum renovabitur aqua, ob vasorum laxitatem; dein his eductis, danda sunt remedia chalybeia, et roborantia, diuretica et attenuantibus unita.

424. Quamvis in hydropis sanatione generali, hunc morbum ex sero frigido et aquoso ortum ut plurimum considerare solent auctores, utpote origo mali frequentior. Datur tamen alia differentia, tam re-

* Quo clariùs autem intelligantur ea, quae ad hydroceles sanationem pertineant, consulere velim imprimis opus modo editum sub titulo: "Cases of the Hydrocele, with Observations on a peculiar method of treating that disease. By T. Keate, Surgeon to their Royal Highnesses the Prince of Wales and Duke of York."

4 COMMENTARII.

pectu humoris stagnantis, quàm morbi diuturnitatis; quippe calidus aequè ac frigidus hydrops se in conspectum sistit, et distinguitur à posteriore siti ingenti, corpore ad tactum calido, pulsu frequenti, qui in frigidâ specie tardus est. Sanatur autem purgatione forti, attemperante, medicamentis corroborantibus, acidis, aut saltem neutralibus salibus.

425. In febribus quotidianis et quibusdam tertianis, adeo diu aliquandò durant paroxysmi, ut vix pro medicamento Peruviano exhibendo concederetur intervallum, si donec finitus sit sudor, postponendum esset remedium; in his itaque, postquam per horam unam alteramve sudavit aeger, tutò exhiberi potest remedium, febrem arcens, ex cortice Peruviano confectum; à quo, appropinquante paroxysmo, desistendum est, donec iterum eodem modo sudavit aeger, et sic deinceps.

COMMENTARIH.

5

426. Febris intermittens iisdem vestigiis diu haerens, ita ut sana fieri non possit, saepissime parit aut ascitem aut icterum; plerisque autem, adversâ fortunâ, ambo simul eveniant.

427. Si in aliquâ febris putridae, aut nervosae dictae, aliufve cujuscunque generis febris, periodo supervenerint signa nimiae debilitatis, iis succurrendum est, datis lenioribus vel fortioribus cardiacis et alexipharmicis dictis, addendo camphorae grana quaedam; et applicando nuchae, carpis, et suris seriatim epispastica, donec ac debitum tenorem reducatur pulsus, et meliora se habeant symptomata; seu ex naturali aegroti debilitate, evacuationibus nimis, sive aliâ aliquâ de causâ, orta fuerint. Cum autem in febre vere putridâ, continuo fere crescunt symptomata ad crisin usque, non itaque calidis in accessu utendum est remediis (nisi summâ urgente necessitate) ne in morbi progressu funestum excitetur incen-

6 COMMENTARIUM

incendium; sed lentè in his procedendum, etiamsi deficere gradu quòdam videantur vires; eò quòd cardiaca vi febris adjuncta facillè plerumque pulsus instaurare, aut ad debitum impetum in omni morbi stadio reducere valent, modò ab horum usu abstinuit medicus, donec tali auxilio reverà pateat indigere naturam.

428. Si non, obstante omni cautelâ, in pleuritidis sanatione sequeretur suppuratio, vel more tabis vel empyematis curanda est. Pari etiam ratione, si ab hac in aliam partem fieret materia purulenta translatio, evacuandum est pus, vel ope lanceolae, si non vetat partis structura, vel iis viis, quibus facillimè depurari potest pars affecta.

429. Quibus adsint tussis diuturna, vocis clangor, et nonnulla quasi febris lentae symptomata, pulmones tuberculis quodammodò oppilatos esse iuxta medico incidet suspicio.

430. Proculdubio patet, cibum dare materiam, ex qua sanguis componitur. Cibus autem, qui in habitu praedicto ad nutrimentum maxime conferre invenitur, ex animalibus idoneis, scilicet, pullis, gallinis, cuniculis, vitulis, necnon et limacibus hortensibus, petendus est; ex his iterum quod juniores, quod magis succidi, eod, caeteris paribus, majorem sanguinis boni copiam praebebunt. Quinetiam alimenta, a modo recensitis secunda, ex piscibus, seu flaviatilibus, seu marinis, ut plurimum eligenda sunt. De industria igitur vitandi sunt cibi omnes, cujuscunque generis, qui hujusmodi diaetae instituto non congruant.

431. Infantes dentientes alvum modice solutam, potius quam adstrictam habentes, rarius convulsionibus tentantur.

432. Si dens in infantibus brevi erupturus sit, gingiva ibi inflammatur.

433. Si in gangrenâ adsit syncope, sudôrve frigidus, applicanda statim sunt epithemata stimulantia, aromatica, spirituosâ circa scrobiculum cordis, pone aures, ad tempora, jugulum, carpos, et sub articulis quibuscunque.

434. Error loci est in oculis maximè visibilis; si itaque oculi rubeant, adsintque insomnia turbulenta, deliria, respiratio anhelâ, &c. statim mittendus est sanguis ad animi deliquium, et adhibenda sunt omni formâ diluentia, et, si post horas sex, idem adsit periculum, repeti debet sanguinis missio.

435. Plethora est duplex, scilicet, quoad vasa et quoad vires. In priori tanta datur humorum copia, ut quasi crepant vasa, et robustis ferè solis et athleticis accidit. In posteriori, cor ob humorum copiam adeò opprimitur, tanquam viribus nequaquàm valentibus ad eorum circuitum ritè efficiendum; et
7
accidit

accidit plerumque iis, quibus evacuationes praeter morem suppressae fuerunt.

436. In obstructionibus autem omnibus solvendis praecipua debetur attentio ad materiem obstruentem, quae si ex spisso inflammatorio ortum suum duxit, vasorum laxationem et dissolventia refrigerantia plerumque postulat; si verò à lentore frigido et inertì oriatur, attenuantia calida, stimulantia, et roborantia postulat. Derivatio interea obtinebitur, si augeatur motus in parte quâlibet, et simul laxetur. Attractio insuper eadem requirit, additis tantum parti affectae hircudinibus, cucurbitulis, cum vel sine scarificatione. Tandem propulsio consistit in aucto motu ad partem affectam, vel frictione vel respiratione forti, vel totius corporis vel partis affectae motu adaucto.

437. Qui vomitu materiae fuscae, nigrae, et acidae cum cardialgiâ saevissimâ, subinde et singultu, torqueri solent, ut plurimum ventriculus, in adeò tristi re-

10 COMMENTARII.

rum statu, inflammatione cum colluvie sanguinolentâ simul laborat.

438. Si post contusionem violentam nulla spes sit, humores circumcirca effusos posse resolvi, tum si manibus datur accessus, pars contusa integrè discindi debet, vel lanceolis scarificando pluribus locis pertundi oportet, ut via libera pateat effusis hisce humoribus, et postea fieri debet venae sectio, et cathartica, et inflammationem simul et putredinem oppugnantia, cum fotibus idoneis administranda sunt. Sin autem adeò valida sit contusio, ut nulla ampliùs humorum vitalium circulatio per partem fieri possit, unicum tunc superest, ut extirpetur haec pars. Cognoscitur hoc malum adesse, si nullus calor, nullus sensus in parte contusâ superfiut, licèt profundis scarificationibus dissecetur, et brevì post, natâ putredine, sanies cadaverosa oritur.

439. Cancri dicti, qui apparent in linguâ, labiis, pene, et qui à degenerantibus papillis nervis instructis, et coercente integumento liberis oriantur, distinctionis causâ, cancri fungosi dici possunt.

440. Si nausea vel vomitus à putridâ causâ oriatur, sitim magnam semper commitantem habet, quae aliter rarò adest, saltem gradu longè minori. Horrent huiusmodi aegri cibos alcaliscentes, attamen fructus horaeos et acida appetunt.

441. Maculae rubrae aut purpureae in febribus acutis indè oriri videntur, quod vel sanguine à putredine soluto, in arterias lymphaticas propellitur, vel laxatis in languore inflammatorio vasis, sanguis intrat haec vasa; ut moribundis accidit.

442. In phthisi pulmonariâ, ubi vires vitales sudoribus nocturnis haud parum

confectae appareant, si exoriantur exanthemata, seu maculae, seu pustulae, humorum corruptionem putridam adesse pro certo indicant; et hujusmodi aegrotis haud diu est, cum è vitâ exciderint.

443. In dysenteria, saevissimis abdominis doloribus comitatâ, et diu persistente, periculum maximum est, ne intestina, antea inflammata, jam pustulis pure plenis scateant.

444. Medicus semper sibi persuasum habere debet, se naturae ipsius ministrum esse; et, cum in omnibus morbis patet, quòd humorum circulatio, secretionibus vel excretionibus speciatim appropriata, peccare solet, seu excessu vel defectu, istius circuitûs ratio, seu naturae negotia in praesentia minuendo et laxando, seu ea reprimendo et constringendo, primas tenebit; quippe in horum usu idoneo praecipua spes erit, et propemodum unica.

445. Perpendenda est semper et sedulò obstructionis causa, seu quoad vasa, seu ipsorum solidorum constitutionem; videlicet, an fiat obstructio ob malam partis ipsius conditionem, vel ab aliâ aliquâ parte contractâ vel obstructâ; quâ ob variatam ramorum rationem ad eorum truncum, fiat in hanc partem defluxio, et inde obstructiones, inflammationes; ut ex mulierum mensibus suppressis, vel frigoris parti alicui remotae, vel vicinae applicatione, &c. Haec enim, si fiant, frustra ad partem affectam applicantur remedia, nisi ad statum naturalem reducatur praedicta mala affectio; hâc autem radice mali excisâ, vel sponte evanescere solent caetera, vel faciliè sanantur.

446. In sanguinis crassamenti dicti et feri copiâ, discrimen tenue tantùm intercedere debet; sin autem nimium praepolleat pars rubra, calorem febrilem in promptu adesse liquebit, utpote thermometeri Fahrenheiti corporis humani

mani temperamentum, plusquam ad
ejus gradum nonagesimum jam reverà
attigisse, indicabit.

447. Si obstructio fiat ex vasis nimis
laxatis, ex torpido humorum motu, quo
in serum resolvitur sanguis, tunc ca-
thartica, roborantia, et stimulantia re-
media prosunt, et frictiones, quibus pro-
pellitur sanguis versus cor, et chalybeia
imprimis.

448. Lassitudines saepe observantur,
quandò inflammatoriâ lassitudine minus
meabilis redditur sanguis; unde diffici-
lius per ultimas vasorum angustias tran-
sire potest; idcirco hujusmodi homines,
licet sani appareant, solitos labores non
sine molestiâ perficere possunt.

449. Cutis mutationem apparere in
quampiorimis morbis observatur, ubi
partes internae affectae sint. Sic in saevâ
intestinorum inflammatione, in gangre-
nam tendente, in abdominis cute tales
rubores

COMMENTARII. 15

rubores aliquandò apparent, livefcentes brevi. Sic rubores in pectoris cutim, utcunque lati, in peripneumonicis pauca cocta educantibus, faepe apparere folent, et mali ominis funt.

450. Si haereant lateri pulmones, ibique fiat inflammatio, ut frequenter accidit (praefertim fi hóc morbo olim laboraffet aeger) faepe copiofo pùris excreatu liberetur hujusmodi aeger; fin verò hoc non fiat, tunc manet fola methodus aperiendi per cauftica.

451. Sputum bonum in pulmonum morbis debet effe flavum, cum paucis ftrigmentis, lineolis fanguineis, et fenfim album fieri; quod cum guttis fanguineis lethale eft.

452. Quibus catarrhi frequentes moleftias febriles exhibere confueverunt, et exinde difficili refpiratione, tuffe diurnâ, fputo fanguineo aut faniofo, necnon et horripilationibus vefpertinis torquentur;

16 COMMENTARII.

quentur; hujusmodi aegrotis ut plurimum adsunt pulmones vomica macerati.

453. Aegri, qui ex febre intermittente moriuntur, in ejusdem accessione et frigore, ubi omnia spasmō constricta rigent, perire notantur.

454. In febre quartanâ obstinatâ usus mercurii dulcis cum prudentiâ exhibiti, optimum praeuisse remedium expertus novi.

455. In paroxysmis febrilibus, ubi extrema corporis membra frigeant, venae sectio nunquam celebranda est, nisi pateat sanguinem ad caput vel thoracem impetuosè ruere; in tali autem casu venae sectio ex parte ad quam ruat, si fieri possit, instituenda est.

456. Sanguinem et humores nimio impetu ferri ostendunt pulsus fortis, durus, magnus, calor acris, ficcus, dolores omnes, maximè capitis, vultûs et

COMMENTARIL 17

oculorum rubor, fitis magna, jactatio magna, respiratio fortis et magna, urina rubra absque sedimento, aliaque simillima signa. Statum autem contrarium docent pulsus frequens et debilis, color naturalem vix superans, sudor viscidus, largus, et ferè perpetuus, maxime in facie, vultus et oculorum languor, somnolentia cum pulsu praedicto, debilitas, tremor, indolentia sensuum, et quasi cum hebetudine et cum pulsu praedicto comitatis, fitis levis, lingua albescens, membrorum laxitas, et quasi resolutio prae spirituum inopiâ, respiratio levis, et suspiriosa, urina pallidior quàm in priori statu, et sine sedimento.

457. Si lien ex scirris laborare videatur, adsunt ferè mictus perpetuus, stimulatio in venerem, sputum frequentissime edere propensio, tensio hypochondrii dextri, et non rarò superveniunt icterus, hydrops, &c.

D 458.

458. Qui narium haemorrhagiae per longum tempus valdè obnoxii sint, quam subsequuntur abdominis tumor et anhelatio, fas sit suspicari aut lienem aut hepatis se malè habere.

459. Ad flatus abdominis tollendos, pro caeteris ferè omnibus profunt cucurbitulae siccae, abdomini applicatae.

460. In cancro ilei, si aegri per tres dies famelici sint, et dein edant, postero die excruciantur.

461. Diarrhoea serosa, flava, aut cinerea, humores intestinales, imo et pancreatis et hepatis, foras exire ponit; verisimile etiam habendum est, mesenterium, necnon pleraque abdominis viscera scirris infarcta esse.

462. Omnis diarrhoea, neque ab inflammatione, nec visceribus erosione orta, emetico singulis diebus, ad tres vel quatuor,

tuor vices repetito, interpositis medicamentis opii vim habentibus parvâ copîâ, sananda est, cavendo imprimis ne labefactata sint viscera.

463. In diuturno ventriculi aut intestinorum dolore, multò magis convenit dare infusum amarum tepefactum more theae, quàm frigefactum; et ob hanc causam profunt aquae Bathonienses; praeterea novi quosdam ex huiusmodi aegrotis, qui ab haustu tepido infusi florum chamaemeli, bis vel ter in die, ad uncias sex sumpti, prorsus sanati fuerunt.

464. Qui de doloribus saevissimis in eâ regione abdominis, quae apud anatomices scriptores epigastrium audit, subsequente demùm vomitu humoris valde nigri, aut sanguinis sinceri, cum pulsu duro, parvo, celeri, saepè intermittente, habent ventriculum inflammatum.

465. Mos erat apud chirurgos in regione Pelusiaca, quando calculus in urethra

thra hærebat, uti fistulâ primò tenui, et sensim crassiori, quâ sufflatione, urethram valdè extendere tentabunt; dein fortiter fugere solebant. Adhiberi verò debet cautela ope compressionis externae, ne flatus in vesicam abeat.

466. Si in apoplexiâ largae sanguinis detractiones, aliaeque evacuationes adeo parùm proficiant, ut aeger maneat stupidus, nec pro voto succedat curatio, semel in septimanâ vomitionem medicamento idoneo proritare convenit, interim cavendo ut alvus satis laxa servetur.

467. Si aeger apoplexiâ correptus non stertat, neque adsit oris spuma, malum plerumque levius est.

468. Incubus, qui aegros morbis comatis speciem pro se ferentibus, aut comitialibus obnoxios torquet, materiam in ventriculis cerebri vasa comprimantem denotat; unde fit sensus gravatus in pectore à compresso cerebello.

469. Qui dolore capitis acerbo, vigiliis, vomendi conatu assiduo, periculose inani, et artubus aliquando per intervalla convulsis, corripuntur, pro certo habent cerebri vasa aut aquâ aut sanguine valde turgida, et ut plurimum ipsas cerebri meningis inflammatas.

470. Qui doloribus capitis verticem occupantibus diu eruciari consueverunt, et subinde vomendi paroxysmis simul obnoxii fuerunt, huiusmodi aegroti ut plurimum faciem pallidam, et tandem maciem summam exhibentes, cerebri ventriculos aquae copiâ haud parvâ turgidos habent.

471. Si digitus fiat paralyticus, respicere debet medicus ad digiti muscolum et nervum, et eorum cursum sensim prosequi oportet, donec ad ganglium et musculi finem perveniat, ubi haeret morbus, et huic loco medicamenta applicanda sunt, et si nihil sit remedii ibi relictum,

relictum, tum morbus in cerebro situs est.

472. Si sub ganglio unus musculus tantum sit affectus, haeret vitium semper sub ganglio; si plures muscoli sint paralytici, et omnia sint libera supra ganglium, tum malum erit in ipso ganglio.

473. In paralyticis, aliisque omnibus morbis laxis et frigidis plurimum valent frictiones siccae, pannis laneis mane et vespere institutae, eoque praecipue, si fumis aromaticis imbuti sint, et si fiant circa spinam dorsi et nervorum originem, extremis membris tamen non neglectis; his enim solis sanati fuerunt aegri quidam, de quibus actus fui paene in desperationem.

474. Infelicitè interdum evenit, ut paralytici moriuntur, eò quòd deglutire nequeunt. Quarendum itaque, an ope syringis

COMMENTARIL 43

fyringis flexili tubo armatae, licuerit in
oesophagum derivare liquida nutrientia.

475. Paralyfis ut plurimum à nervi
compressione, vel à vasorum tumore, quae
ejus tunicam componunt, vel partium
vicinarum pressurâ oritur; et nervum
equidem per aliquod tempus multum
compressum iterum munere suo fungi,
perrara res est.

476. Paralyfis musculorum faciei dig-
noscitur, eò quòd in latere non paralytico
facies tenditur, et angulus labiorum sur-
sum trahitur, dum oppositum latus para-
lysi affectum longius apparet, et pendu-
lum quasi.

477. Epilepsia multa communia cum
apoplexiâ habet symptomata; differt ta-
men, quòd in priore adest involuntarius
motus hujus illiusve membri aut musculi;
sed apoplexia est paralyfis universalis.
Omnis verò epilepticus antequam resur-
gat,

gat, fit pro tempore apoplecticus, et tandem ita moritur.

478. Qui paroxysmis epilepticis sunt saepe obnoxii, ut plurimum aquosum laticem in ventriculis cerebrum compimentem habent.

479. Si sub specie aurae sensum serpentis oriatur paroxysmus epilepsiam minitans, aegri sentire solent quasi guttam aquae frigidae in partem se instillantem, ut in calcaneo et surâ, &c. unde veluti aura frigida adscendit; si autem vinculo immediate constringitur pars superior paroxysmus impeditur pro hac vice, nisi ad plures nervorum plexus ascenderit.

480. In spissae materiae dissolutione, quae morbos hypochondriacos et hystericos comitatur, ad singularem acrimoniam habenda est ratio. Omnibus verò fere prosunt succi taraxaci, endiviae, et similia, tempore verno, quibus, si opus fuerit,

fuerit, addantur acriora quaedam scorbutica, aliave dissolventia, pro morbi genio. Aestate autem plurimum profunt aquae minerales, Tunbrigenfes, Spadanae, &c.

481. In fanatione affectionis hypochondriacae et hystericæ persistendum est in usu medicamentorum dissolventium, quousque mobilis reddatur materies, et se excerni quodammodo pateant signa; dein eandem expellere procedendum est, naturâ monstrante viam, maxime verò aquis mineralibus, et levi alvi solutione. Tota fere curatio in hujusmodi morbis consistit in materiâ lente solvendâ, et postea educendâ. Signa autem, quae indicant materiam statum fluctuantem acquisivisse, sunt pulsus inaequalis debilisque, nausea tenesmusve, anxietas, febricula, &c.

482. Si ex liquatâ et excretâ materiâ in hypochondriacis debilitentur vires, et quasi desipere videantur aegri, ob hanc

E

cau-

causam adeo necessariam, nil melius
quàm liber usus cortic. Peruv. chalybis,
et aromaticum.

483. Vult Mead, in arte medicâ sum-
mis laudibus dignissimus, aegrum à morfu
canis rabiosi quàm primùm uti methodo
sequenti, scilicet,

℞ Lichenis ciner. terrest. ʒss. piper.
nigr. ʒij. in quatuor chartulas dividend.
quarum una sumenda quotidie in lact.
vaccin. tepefact. lb ss. deinde aquâ bal-
neariâ frigidâ se proluere, quotidie per
ensem, et postea alternis diebus, per
duas vel tres septimanas. Interea notatu
mihi dignum videtur, quòd mitti debet
sanguis, ad uncias decem, ante usum
methodi praescriptae.

484. Quando anxietas hysterica cum
pulsu bono, respiratione simili, et extre-
morum calore modico comitetur, nil pe-
riculi adesse suspicari fas est.

485. Curatio in morbis maniacis dependet maximè ex usu fortium emeticorum, ex catharticis validis, aliisque omnibus multum motum cientibus, praecipue vomitum proritantibus.

486. Est infaniae species quaedam, quae occupat eos à morbo diuturno debilitatos, praesertim si passi sunt evacuationes nimias. Hujusmodi aegris adsunt mira proclivitas in lacrymas, et nonnunquam, sine aliquâ datâ causâ, in risum exuberantia intempestiva. Eodem pretio cum desipientiae specie habendus est hic morbus, et eandem medendi rationem postulat, scilicet, medicamentis roborantibus, praecipue chalybeis et cortice Peruviano.

487. Faucium constrictio strangulationem minitans, vox humilis, depressa, vix auribus percipienda, respiratio anghela, difficilis, suffocationis periculum indicans, pulsus omnimodò inaequalis,

circa praecordia anxietates gravissimae, animi deliquium, aliquando somni profundi imaginem referens, hystericam passionem adesse pro certo testantur.

488. In passionis hystericæ curatione sedulò observanda est haec regula: imprimis, si adsint membri aut partis alicujus dolores acuti, immanes, vel nervorum distentiones, epilepticis similes, et praecipue iis aegrotis, hujusmodi morbis nullo modo antea assuetis, semper instituenda est venae sectio, pro symptomatum gradu moderanda; attamen minori copiâ, quàm in vero praesente morbo, iisdem symptomatibus comitato, nisi à praegressâ nimîâ evacuatione oriri pateant; dein, si post debitam sanguinis missionem, non remitti videantur symptomata, scilicet, dolores, aut spasmi praedicti, statim applicanda sunt carpis et suris epispastica, et his frustra tentatis, parti ipsissimae doloribus aut spasmis affectae, si fieri liceat, imponenda sunt.

489. Angustia respirationis in rabie caninâ praecipue sentitur, ubi oesophagus se finire solet, scilicet, ad diaphragma; haec enim regio quasi prelo comprimi videtur. Respiratio etiam cum singulari sonitu et emphasi perficitur, et hoc licet ab aquae visu non augeatur.

490. Omni fere anno, nonnulli, qui morsum canis rabidi passi sunt, hujus morbi aliqua symptomata sentiunt; sed fortè fortunâ alteram ejusdem morbi tentationem non patiuntur.

491. Quamplurimae foeminae temperiei tabidae pronae medicamenta acida malè ferunt; his igitur neutralia dicta dare convenit, qualis est mistura sub nomine Riveriano cognita; et si haec ferri nequeat, tum solo lacte asinino ter die tractandae sunt. Hae foeminae plerumque pallidae videntur, et habent fibras laxas, molles; si autem praedicto regimine frustra tentato, tandem adfit leve sanguinis

sanguinis sputum, tum statim fieri debet
missio sanguinis, modo levior vel gra-
vior pro gradu mali urgentis, et exhi-
bendum est infusum rosarum rubrarum
ad uncias tres vel quatuor, bis vel ter
die, et vesperi haustus anodynus, cujus
ope more lenissimo somnus conciliandus
est; attamen his non juvantibus, tum
simul cum praedictis, bolo ex conservâ
rosarum rubrarum et terrâ Japonicâ,
adjecto paulo aluminis, composito; aut
pilulis ex similibus confectis, tentanda
est morbi curatio. Sin loco sputi prae-
dicti larga adsit haemorrhagia, sanguinem
copiâ satis largâ quàm primum mittere
expedit, et in usu praedictorum perstare
oportet, vel copiâ majori, vel saepius
repetendis vicibus. Bene cessisse hanc
medendi rationem experientiâ compro-
bavi; sin secus acciderit, spem meam saepe
non fefellisse inveni electuarium, quod
habet conserv. ros. rubr. speciei diatraga-
cant. frigid. ana $\mathfrak{z}$ ss. semin. papav. alb.
hyoscyami, aluminis rupis, $\bar{a}$ $\mathfrak{z}$ iij. sy-
rup. moror. q. s. s. a. miscend. ut fiat
massa,

COMMENTARIIL. 31

massa, cujus exhibeatur 3 iss. quartâ vel sextâ quâque horâ, superbibendo infus. sequentis, vel infus. rosar. rubrarum 3 iij. singulis vicibus.

℞ Passul. solis concis. 3 ij. hord. perlat. dict. 3 ss. semin. pepon. gum. Arab. ā 3 ij. aq. purae bullient. 3 xij. stent vase clauso per horam unam, dein cola.

Infeliciter tamen non rarò evenit, ut effectum speratum non sortiantur medicamenta praedicta; idcirco in dirissimo hujus morbi impetu, cum omninò incertum quo res casura sit, remedium sequenti modo parandum, et more praedicto exhibendum, mihi in usu fuit experiri, faustè aliquando, at, cheu! rarissimè.

℞ Folior. plantag. recent. manipul. v. radic. consol. recent. 3 iv. contusis affunde infus. rosar. rubr. lbj. tum succ. express. add. syrup. è mecon. 3 iss. f. s. a. mistura.

Interea

Interea pulmonis et ventriculi regionibus sedulo applicandum est epithema sequens, et pannis linteis frigidissime imponendum.

℞ Acet. acerrim. lb ijs. alumin. commun. sacchar. saturn. ā ʒj. misce. Sub horum usu alvam satis laxam servare oportet, et sanguinis missionem pro symptomatum ratione repetere, scilicet, singulis, alternis, vel tertiis diebus.

492. Difficile aliquando dignoscuntur peripneumoniae incipientis signa, asthmatis paroxysmo, nisi narratione aegri, an asthma prius laboraverit, quo enim in loco res ipsa sit, ad medici officium imprimis spectat, munus nequaquam aspernandum.

492. Qui peripneumoniâ nothâ dictâ affecti sint, his missio sanguinis in plerisque valde convenit, non eâ tamen copiâ, ob vires vacillantes, ac in verâ celebranda est; semper tamen eo gradu, quem postulat spirandi difficultas; et dein cathar-

Cathartica lenia exhibere ex magno usu erunt; necnon et in horum intervallis medicamenta expectorantia, attenuantia saponiaceis mista. In hoc enim morbo, ut in ipsâ peripneumoniâ, plurimum profunt oxymelita; quale est apozema sequens.

℞ Decoct. pectoral. lbj. gum. ammoniac. ℥ ij. vel ʒ j. oxymel. simplicis ʒ ij. misce s. a. Imo ad excreationem omninò necessariam promovendam aliquando usurpanda est mistura sequenti modo paranda, et iteratis vicibus cochleatim sumenda.

℞ Oxymel. scillit. ʒ ij. aq. cinnamom. simpl. ʒ iv. misce.

494. Si in morbo prædicto vesicatoria fiant necessaria, applicanda sunt femoribus internis paulò supra genua.

495. Si ictero laboranti alvus maneat diu astricta, aut vomitus pertinaciter urgeat, medico non dubium erit calculos,

F.

vel

34 COMMENTARIÛ.

vel in vesicâ felleâ, vel ductu choledochofitos, bilis viam omnino intercludere.

496. Ad calorem hecticum mitigandum, nil melius in morbi initio inveni, quàm pediluvia tepida, ex aquâ et lacte vaccino parata.

497. Pedum oedemata dicta aliquando prorsus sanata sunt, saltem magno cum commodo et salute satis tutâ affatim minuuntur, ope salis siccissimi calidi, qui sacco linteo inclusus pedibus tumidis applicari, et ligaturâ satis arctâ retineri, nec non et saepissime renovari, debet.

498. Momenti autem longe maximû est, ut in morbi incipientis, paraphrenitidis nomine insigniti, curatione, largâ fiat venae sectio, non semel tantum; mox autem, pro virium et symptomatum ratione, repetenda; atque detracto satis sanguine, alvi solutio instituenda est, ope clysterum emollientium, qui singulis vel alternis horis injiciendi sunt; quales fieri

possint ex decocto seminum lini, sero lactis, adjecto paulo electuarii lenitivi vel mannae, cum his quae morbum minuere valeant, adnumeranda et interponenda sunt medicamenta antiphlogistica dicta, quartâ vel sextâ quâque horâ haurienda.

499. Qui de dolore assiduo et tumore duro in hypochondriis conqueruntur, quae symptomata simul et dysuriâ, macie, pedibus oedematosis comitentur, mesenterium scirris infarctum proculdubio habent.

500. Quotiescunque aegrotorum cada-vera mihi diffecanda contigerunt, quibus ab impeditâ deglutitione, sortem illam praematuram attulerat fames, aditum in ventriculum, viâ oesophagi, scirris quàm maximis propemodum, si non omninò occlusum, primas tenuisse semper inveni.

501. Infantibus rachitide laborantibus valde profunt frictiones siccae aromaticae, emetica frequenter exhibita et vesicatoria.

Frictiones aptem fieri debent ad abdomen et dorsi spinam; et si sint cum linimento, tum unguentum martiale vel nervinum haec ipsa ad munera maxime appositum se demonstrabit; non tamen ad juncturas, sed ad loca praedicta; remedia chalybeia simul, pro aetatis ratione data semper dedita opera profunt.

502. In febribus cujuscunque generis, quibus aegrotantes sine discrimine sexus, aetatis, aut habitus corporis corripiantur, si et respiratione suspiriosa simul laborant, semper pessimi est ominis.

503. Si catarrho diu laborantibus superveniat febris, cum anhelatione comitata, seu continua, seu intermittens, thoracem aqua turgidum evasisse suspicari licet, nec non et mortem in propinquo esse.

504. Ubi adsit mensium fluxus nimius, applicatio cucurbitularum ingentium ad mam-

COMMENTARII. 37

mammas, sine scarificatione, ad ejus sanationem maximè confert.

505. Suffimina ex tacamahacà, succino, et sulphuris floribus, ad sistendum fluorem album, dent remedium praeiens.

506. Si ab ipso utero larga adsit haemorrhagia, multùm confert linteum apte contortum, et solutione capitis mortui vitrioli probe imbutum, quod in uteri sinum immitti debet, reliquis autem auxiliis interea non neglectis.

507. Ad haemorrhagiam uterinam sistendam multùm prodest immissio manuum saepe in die in aquam tepidam.

508. Infantes ex ventris torminibus laborare indicia sunt, faeces virides, et maximè postquam aeri expositae fuerunt, clamores fere perpetui, et praecipue post cibum assumptum; horum autem levamen dum fiti sint in abdomen, crurum retractio, vomitus lactis conculati, convulsiones,

38 COMMENTARIJ.

vulfiones; et ex his quaedam eos infestant, donec finita sit dentitio. Si haec symptomata adsint cum alvo clauso, immittatur clyster blandus ex decocto hordei, aut jusculo pulli, cum mannâ parcè adjectâ; et omni horâ repeti debet, donec fiat catharsis. Si verò haec frustra tententur, addatur salis cathartici 3 ss. vel 3j. et per horae dimidium in abdomen se recumbere oportet infans. Interea commodissimum erit misturam sequentem sub hujusmodi formâ paratam exhibere;

℞ Aq. pulegii simpl. seu anethi 3 iij. chel. cancror. ppt. ocul. cancr. dict. ppt. ā 3 ss. seu magnesia alb. 3j. sal. absinthii gr. un. vel duo, syrup. croci 3 ss. f. s. a. mistura, cujus capiat cochlearia duo quartâ quâque horâ, urgentibus torminibus.

Si, his frustra tentatis, alvus maneat clausa, fiat haustus addendo pulv. rhabbari gr. 1 vel 2, et regioni abdominali applicandi sunt panni lanei, fotu emollienti fervido, s. a. imbuti, et expressi, et secundâ quâque horâ repetendus est clyster,

COMMENTARIIL 39

clyster, cum vel sine stimulantibus, pro ratione doloris; etenim quò hic major sit, eò minus stimulantia desiderentur.

509. Si verò cum torminibus ventris adsit frequens alvi dejectio, cum sedibus mucosis, aut viridescentibus, dandus est haustus praedictus more praescripto, et immittendum est enema ex solo jusculo pulli, et mane et vesperi exhibendum est lene anodynum, necnon et emplastrum ex theriacâ Andromachi q. s. regioni umbilicali s. a. applicandum est, et pro re natâ renovandum.

510. Infantes sub dentitionis tempore alvum modicè solutam habentes rariùs, quàm qui strictam, convulsionibus tentantur.

511. Suppurationem in morbo expectandam esse cognoscitur, si sit tumor magnus et valde tensus, pars affecta plus justo rubeat, caleat, doleat, ultra tres vel quatuor dies; simulque augeatur febris.

In

In huiusmodi tumoribus exsicantium et spirituosorum applicatio nocet valde, quia generant scirrum. Profunt autem imprimis emollientia et maturantia dum calor adit; sin vero frigus, aut corpus senile sit, aut deficiat motus, applicandum est emplastrum ex galbano, ammoniaco, et similibus, confectum.

§12. Morbus sub nomine fistulae notus panniculum adiposum occupat, et in eo defertur, prout variantur musculorum situs, inter quos plerumque serpit. Optimè curatur factâ per totam longitudinem apertura, si fieri possit; sin aliter fieri debeat apertura, tam supra quam infundo, et injiciatur liquor mundificans; sin autem hoc fieri nequeat, adhibenda est compressio lenis sursum versus, et, immixtis liquidis mundificantibus et digestivis, sensim sursum premendo claudatur.

§13. Cum inflammatio tendit in supurationem, tum secundo die erit benignior quam in primo, et si adhuc in
sup-

suppurationem vergat, tertio et quarto die erit peior; si autem in gangraenam, tum secundo die, aequè male se habebit aeger, ac ille in quo quarto die tendit in suppurationem; ergo huic in secundo die erit gangraena, et quarto mors.

514. In gangraenâ à frigore ortâ, nive obvolvenda sunt membra affecta, donec regelaverint; et si nix desit, tum stragula aquâ frigidissimâ imbuta applicanda et retinenda sunt, donec nulla glacies stragulis aderit.

515. Morbi chronici à scirris plerumque pendent, v. g. in oculo cum elephantia adsit, et oculus dolore facivissimo ex orbitâ protruditur, primò tumet, dein scirrofa fit glandula, lachrymalis dicta.

516. Omnis scirrus, quò cordi est propinquior, et majoribus vasis instruitur, eò citiùs fit pravâ canceris indole indutus.

517. Cancer qui fit ulcerosus, mundificari lenissimè secundis vel tertiis horis debet, applicatis lamellis plumbeis, vel plumaceolis balsamo sequenti imbutis: coquendo, scilicet, acetum supra minium vel cerussam, donec liquor fiat aequè dulcis ac saccharum saturni; dein contrahatur hoc cum oleo rosarum, donec balsami spissitudinem acquisivit, cui, si opus fuerit, addendum est opium.

518. Polypi in cordis thalamis, inque arteriae pulmonibus propriae et aortae principio, domicilium suum omnium saepissimè habent; rarissimè in ullis ex pulmonum venis siti inveniuntur.

519. Polypi initium arguit pectoris compressio, et circa cordis regionem dolor fixus, et saepe in sinistro thoracis latere supra papillam. Praeter haec signa, quando incrementum cepit polypus, recurrit cordis palpitatio frequens, et levi de causâ pulsus devenit miris modis inaequalis,

qualis saepiusque intervallis notatu dignissimis intermittens. Adfunt simul, ex motu corporis fortiori et similibus, dyspnoea, et incredibilis anxietas, et non raro lipothymiae frequentes sine causa notabili; vel quae à certo corporis decubitu vix et ne vix quidem provenire queant. Quibus insuper accedit, quod sanguis emissus, et in aquam calidam admissus, mox instar gelatinae concrescit, et in filamenta alba mucosa se discindit, necnon et pedum intumescentiâ, leucophlegmatiae imaginem reddente, simul comitatur.

520. In morbis ossium, sedes mali dolore à tactu excitato dignoscenda est; quippe si in externo lateat, ad minimum ferè tactum, multum augebitur; si verò in interno lateat, non augetur, nisi pars asperè tractetur.

521. Dolores ossium cum calore lecti et omnibus calefacientibus augentur.

522. Ossa carie affecta curantur exfoliando, abradendo vel terebrando, dato pro re nata decocto guaiaci largâ copîâ, ut sudet aeger, et tota sanguinis massa quasi renovari videatur. Fetus etiam ex decocto guaiaci, buxi, et similibus, partibus affectis, calore debito ope spiritûs vini in cistellâ accensi, quàm proximè iis membris appositi et determinati, de die in diem per horas, adhibendi sunt.

523. Si aeger paralyti correptus eodem statu maneat, non obstantibus remediis consuetis et dilectissimis, parum sper est, membrum resolutum vigori amisso, imo motui ullo unquam restitui posse. Tentari tamen possit ea medendi ratio, quam apud Ricardi Mead Monita, Lib. I. p. 74. annotavi. Revera enim ista methodus ad morbum hunc contumacem debellandum forte fortunâ præ caeteris successisse novi; sed multò saepius, aliter quàm vellem accidisse, mihi contigit, utique congrua videatur.

524. Morbus comitialis dicitur adesse, cum homo subito prostratur, et quasi cum impetu, amissis sensibus tum externis tum internis, cum motibus convulsis artuum.

525. In paronychia datur dolor subitus et intolerabilis manuum pedumve, imò ita acutus, ut quàm brevissimè ægrum occidet, partemque destruet. Sanatio tentari possit missione sanguinis, et applicatione cataplasomatis ex emollientibus parati. Sin verò his non cedat malum, scilicet, intra quatuor vel quinque horas, incidatur illicò ferè ad periosteum; applicando simul spiritus vini cum pulvere mastiches aut olibani.

526. Eodem modo, quo jamjam supradictum est, sananda est periosteï externi inflammatio, si non resolvatur operatione missionis sanguinis.

527.

527. In omnibus morboris, ubi spasmodicae affectiones adsint, summum remedium dant anodyna; ergo ubi anxietas instet absque signis inflammationem indicantibus, tutò ad hoc confugere licet.

528. Scriptores medici, quasi uno ore sedulo praemonent, periculosum esse in erysipellate fomentis calidis, utpote reprimentium vi praeditis, uti; attamen iterum atque iterum experientiâ comprobavi, focius emollientes continenti ordine impositos plurimum profuisse; eò quòd fibras supra modum crispas laxant et humectant.

529. Ulcera venerea genuina frequenter superficialia sunt, et in membrana adiposa dictâ, nisi afficiantur ossa, sita.

530. Si gonorrhoea venerea valde profundè locum suum habeat, ut plurimum, vesiculae seminales afficiuntur et tument,

COMMENTARII 47

necnon et inflammantur testes; haec symptomata missionem sanguinis hanc parvam imprimis postulent.

531. Si inflammatus sit penis, largè mittendus est sanguis, et applicari debent fomenta emollientia ex foliis rutae, absynthii s. a. parata; et si his non detumescat penis, vena penis dorsalis dicta incidenda est; tandem inflammatione multum diminutâ profunt vomitoria, praecipue mercurialia.

532. Si ossa et medullam infectit lues venerea, nil melius agendum est, quàm largissimus usus decocti guaiaci ad libras octo de die in diem poti; institutis semel in die sudationibus per duos vel tres menses, ut tota solvatur medulla, dato simul victu tenui et siccante, scilicet, ex panibus cocto, et similibus, interea omnibus pinguibus et mucosis de industriâ vitatis.

533. Cancrorum, qui in lue venerea adsint, tam in viris quàm foeminis,

cura-

curationem aggredi oportet, usu lotionis sequenti modo confectae, et vicibus quidem pro morbi ratione iteratis :

℞ Aq. calc. ʒ iij. mucilag. gum. Arab. aq. rosar. ppt. ʒ ij. mercur. sublim. ʒ j. misce, f. s. a. lotio.

534. Cubito in posteriorem partem prolapso, brachium extendi non potest; et è contra, eodem articulo in anteriorem partem luxato, flectio cubiti fieri nequeat.

535. Luxatorum restitutio tentanda non est, ubi simul convulsio adsit; et hac ratione nixus affirmavit Hippocrates, quòd in tetanis et opisthotonis maxillae luxatio lethalis fit.

536. In pedum manuumque digitis solis luxatis, et per vulnus factum eminentibus, curationem tentare liceat; in caeteris autem casibus, multò magis est mortis periculum in reponendo.

537. Seniles gangraenae vix admittunt vel suppurationem vel extirpationem. Nihil ergò superest, quàm ut pars affecta infuso ex rutâ, scordio, et similibus, cum aceto et vino parato, sedulò con- diatur, simulque ut cardiacis dictis vires vitales augeantur.

538. In convulsionibus vulneri acce- dentibus, cum faucium anxietate et de- glutitione impeditâ, oris clausurâ, &c. in tristi hoc casu fiant frictiones lenes, cum blandissimis oleis, fomentis emollientibus, tepidis vaporibus, et similibus, ut totum corpus, et imprimis partes dolentes et convulsae laxentur.

539. Aqua ebulliens, dum in partem quandam corporis decedit, illum locum, quem primò tangit, gangraenosum red- dere solet; reliquis verò locis, per quae successivè defluit, levior tantùm com- bustio gignitur.

540. Si verò ab igne ardente, pulvere pyrio, oleo ebulliente adeò combusta fuerit pars quaedam corporis, ut cicatrices durissimae et crassae ortae sint, tum scarificationibus profundis omninò opus est, et solis mollissimis unguentis uti, et fomentis et cataplasmatibus similibus diro huic morbo occurrendum est.

541. Quamdiu indolens sit scirrurus, neque nimis magnus, nec durus admodum, neque integumentorum color mutatus fuerit, nulloque pruritu, neque calore magno comitatus, quod ad ejus curationem attinet, maxime juvabit talem scirrum vaporì aquae tepidae exponere bis de die, dein molliter perfricare, et postea imponere emplastrum aromaticum, addendo q. s. gummi ammoniaci, sagapeni, galbani, et similia, ad arbitrium medici, aut curatoris. Interea notandum est, fomenta et cataplasmata ex similibus confecta, iisdem usibus servire posse. Hâc medendi ratione per menses continuatâ

mam-

COMMENTARIIL. 51

mammarum scirros recentes curavi. Plurimum etiam profuisse novi saponis Veneti in lacte vaccino solutionem adeò spissam, ut pultis tenuis speciem pro se ferat, quae spongiâ accepta parti scirrofae applicari debet, superimpositâ vesicâ suillâ, oleo amygdalino recenter expresso perfricatâ.

542. Si pondus insolitum circa hypogastrium sentiatur, aut dolor molestus illam regionem occupet, validaeve haemorrhagiae uterinae subinde redeant, et aliquid saniosi acrisque de vaginâ destillet, magna est suspicio occulti cancrofi, et praecipue si in mammâ simile malum pateat. Eheu malum dirissimum! cui vix ulla superest medicina; quàm ut aptissimum poetae consilium exequi possit infelix hujusmodi aegrota.

Levius fit patientiâ

Quicquid corrigere est nefas.

543. Si, mensibus foemininis diu suppressis, cum doloribus acerbis in inguinis

regione, tandem se patefaciat ascites, uterum aut induratum, aut scirris infarctum, esse denotat.

544. Si uteri haemorrhagiam subsequantur abdominis tumor et dolor, qui demum in ascitem desinunt, de ovariorum hydrope non dubitandum est.

545. Haud mihi ignotum est, tantum valuisse rumorem, ut quidam diabete verà laborantes sanati fuerunt ope emeticorum, quae autem frequentem repetitionem postulabant; datis simul in eorum intervallis medicamentis, quorum antea mentionem feci sub numero 40. Interea mihi liceat in medium proferre, an camphora, eâ copiâ et more exhibita (vel in emeticorum intervallis, vel finito tandem horum opere) ac in maniacis curandis à me consulendum est, in annotationibus ad Ricardi Mead Monita, lib. I. p. 204. ex usu foret necne, scilicet, ut innotescat quid valeat perspiratio satis libera.

546. In levi peripneumoniâ, ubi simul adfit sanguinis glutinatio inflammatoria, optimum ad illud solvendum praebeatur diluens ex simplici hordei decocto, praesertim si nitri et oxymelis parum simul admisceatur.

547. Offi corrupto non adhaerent partes incumbentes, neque ullâ arte fieri possit, ut accrescant, nisi prius omne corruptum separatum fuerit. Pari modo dum dentes carie afficiuntur, gingivae secedunt, neque postea ad has partes cariosas ullâ arte accrescere cogendae sunt. Ab hac causâ enim evenit, quòd chirurgi, dum antiqua ulcera lustrant, semper digitis explorant, an firma appareant omnia in ambitu partis ulcerosae.

548. Qui à febre lentâ mortui sunt, sanguinem in venis congestum habent; qui verò ab inflammatoriâ in arteriis.

549. Nunquam ab aegro discedere debet medicus, antequam de anxietate certus sit, an obstructione, et inflammatione, vel spasmodicâ causâ orta sit.

550. Febres anxietate comitatae plerumque magnâ nausêâ incipiunt. His profunt emetica.

551. Distingui praecipuè debet delirium, quod à debilitate oritur, ab eo quod ab inflammatione meningum. Ad prius autem valent epispastica ad inferiora, cardiaca subacida, et refocillantia, diluentibus largâ copiâ simul sumptis, exhibenda sint.

552. Delirium eousque porrectum, ut feroces deveniant aegri, mortem plerumque denotat; tunc enim afficitur cerebrum,

553. Quando in initio febris summum adsit pervigilium, alacritas, promptitudo
ad

COMMENTARII. 55

ad responsum, colloquii jocularis amor; ejusmodi corporis et animi habitus et affectio titillationem in cerebro ponunt, quae brevi magnam inflammationem futuram denotat.

554. Nimis diu vigilantibus saepissimè coma instat, et dein apoplexia.

555. Febris acuta cum delirio juncta, cerebrum male affectum designat; si verò his succedat convulsio, malum ad ipsam medullam porrigi ostendit.

556. Ingens lassitudo in febre infauftum praebet omen.

557. Si post magnam corporis jactationem extensis membris jaceat aeger, caputque hinc inde tantum moveat ob virium defectum, mors in propinquo est.

558. Oculi tristes, luctuosi, pulverulenti cum scabrâ forditie, semiaperti, et sponte lachrymantes, dormientium speciem

ciem referentes, citam mortem ut plurimum denunciant.

559. Maculae purpureae, à vi morbi productae, lethalem gangraenam adesse indicant.

560. Narium haemorrhagia, quae in febribus quibusdam evenit, et quae verè critica adjudicanda est, debet more satis copioso effluere; ista autem, quae sub specie stillicidii guttatim exire solet, est mali ominis, et saepissime periculi plena.

561. Qui hydrope, ictero, et morbis scorbuticis laborent, non tantum praeviae, sed subitaneae, narium haemorrhagiae valde obnoxii sunt.

562. Narium haemorrhagia spontanea, arte vel studio saepe suppressa, aut parum favorabiliter fota, cordis palpitationem saepe inducit.

563. Qui narium haemorrhagiae per longum tempus valde obnoxii sint, quam subsequuntur abdominis tumor et anhelatio, suspicioni locum praebeant, aut lienem aut hepar se male habere.

564. Qui febribus verè castrensis dictis corripuntur, simul ac nosocomio. quàm proximo accepti fuerunt, istam morbi speciem assumpsisse videntur, quae apud scriptores medicos comatis nomen obtinuit, infausto equidem omine, cum ex symptomatibus, maximam putredinem palàm exhibentibus, certâ probatione constat, infelicem febricitantem in rerum statum adèd ancipitem, adèd periculosum incidisse, ut vix et ne vix quidem spes restat, se convalescere posse, quibuscunque remediis, quantocunque molimine hoc opus, hanc voti sui summam, assequi tentabit medicus. Ecquâ autem ratione id experiendum sit infra monebo, et quis tandem ex facto usus fiet.

565. Sunt autem, qui, febre castrensi perculsi, in dorsum porrecti decumbunt queruli, nescio quid murmurantes, palpebras nunc femiapertas, nunc oculos efferos, nunc turbidos, linguam nunc ficcam, nunc fuscam et tumidam, pulsum omnimodò inaequalem et intermittentem, respirationem suspiriosam, anhelam habentes. In utrisque hisce febribus curandis illud imprimis tenendum est, sanguinem in initio detrahendum esse, quantum sustinere possint huiusmodi febricitantes; et hoc si fieri queat, imprimis ex venâ occipite sitâ. Consilium hoc forsan admodum temerarium videbitur, ut sub indubio virium vitalium defectu aliquam sanguinis missionem instituentdam esse suaderem; at expertus novi, licet vires videantur admodum imbecillae, bene cessisse hanc medendi rationem. Praemissa ideoque, quantum opus est, hac exinanitione, haustus sequenti modo compositus quartâ quâque horâ exhibendus est:

℞ Radic.

℞ Radic. serpentar. Virginian. confiss. et cont. ʒij. aq. pur. bullient. lbj. stent vase clauso spatio horae dimidio, et dein cola.

℞ Sal. absinth. puriss. gr. xv. succ. limon. recenter express. ʒiij. finitâ fermentatione, add. infus. supra praescript. ʒjss. aq. cinnamom. spirit. ʒj. Confect. cardiac. gr. x. syrup. croc. ʒij. m. f. haustus.

℞ Vin. Hispan. montan. dict. lb ss. spirit. nitr. dulc. ʒij.

Capiat cochlear. duo singul. vel altern, horis pro ratione febris virium languidarum speciem plus aut minus exhibentis.

Si autem alvo nimis astrictâ laboret aeger, vel subinde interponenda est infus. senae. commun. q. f. vel quod tutius est, lene catharticum, more enematis, injiciendum. Si malè ceciderit, et non rarum est, febrem castrensem magnâ diarrhoeâ comitari, tum sanguinis missionem omninò omittere satius erit; nisi simul adsint symptomata, quae mali dysenterici praesentiam palàm indi-

60 COMMENTARIUM

cent; quo in casu venae sectionem per-
parcâ manu subinde instituere tutò liceat,
et loco haustus praedicti exhibere oportet
cochlearia duo aut tria secundâ quâque
horâ misturae, quae habet julep. è cam-
phor. ʒ vj. pulv. è contrayerv. comp. ʒ iij.
spec. aromat. ʒ ss. vin. Gallic. rubr. Pon-
tae dict. ʒ iij. seu aquae cinnamom. sim-
plic. et spirituol. ā ʒ iiss. sacchar. albiſſ.
ʒ iiss. misce.

566. Propriam autem animadversionem
desiderat febris castrensis primi ordinis,
cum in eâ epispastica per vices, proratione
virium languidarum, insuper et cujusdam
comatis specie oppressarum, applicari de-
bent, quae ex magno usu fuisse saepis-
sime inveni. Pro curatione autem febris
castrensis secundae seriei unicum hoc mo-
nitum maximi quidem momenti mihi
reſtat addendum, et quod exemplis, heu,
ſatis ſuperque exploratum habeo; nempe
veſicatoria nunquam prodeſſe, ſaeppiſſime
autem obeſſe, non ſine ſummo cum peri-
culo mortis jam jamque imminentis.

COMMENTARIUM 61

567. Praeterea memoratu mihi dignissimum videtur, quòd, ad februm castrensum curationem rite promovendam, nullo modo negligi debet nutrimentum singulare. In hanc rem omnium efficacissima ut plurimum novi juscula fuisse, quae ex avenâ aut oryzâ s. a paratâ, dein pauxillo aromate, scilicet, nuce moschatâ, et vini generosi, quale est praedictum, q. s. commista erant; nec non et cibus ex panis candidissimi medullâ, adjectis prioribus modò recensitis, tam aromatum quàm vini q. s. Haec omnia parvâ quidem copiâ, et brevibus intervallis cautè exhibere oportet, ne inde ebrîi fiant aegroti, quod mihi videre aliquandò contigit, eheu, operâ nimis vehemente, nunc nutrice, nunc tyronis medicamentarii.

568. Febres malignae à febribus communibus seu vulgaribus dictis, quimpri-
mis innotescere solent, subito et impro-
viso virium vitalium defectu, sine causâ
aut injuriâ quâcunque se palàm faciente,
cui

cui frequenter ab ipso initio accedit animi deliquium, per vices intempestivè recurrens.

569. Paraphrenitis, quae aliquando in febris malignae, nec non et castrensis progressu contingere solet, malum ad ipsam diaphragmatis regionem porrectum esse denotat, et semper pro signo lethali haberi debet.

570. Haemorrhoides copiosè fluentes instanti haemoptysi optimè occurrunt, et quòd ne omninò fiat, saepe efficient.

571. In istiusmodi anginâ, quâ lingua fit valde tumida, et vasa sanguifera sub illâ nigrum colorem assumere videantur, cum voce simul adeò clangente, et ad locutionem adeò ineptâ, ut vix comprehendi queat, nec non et pulsu omnimodò inaequali, simul se comitem exhibente; si res sic se habeat, maximum suffocationis periculum aegroto instat.

572. Si vertiginem à nimis flatulento ventriculi statu originem ducere pateat, nunquam ab emeticorum usu tentanda est ejus curatio.

573. Cephalalgia, quae apoplexiae futurae seu imminentis periculum minuat, occipitis potius quam sincipitis regionem occupat; et de dolore quasi à nuchâ ascendente, vel ad eam pertingente, placentus gravissimos effundere solent hujusmodi aegroti.

374. Raucitas à tusse et morbis scorbuticis proveniens, et diu ex nimia incuriâ, saepissimè, ingravescente indies valetudine, catarrhum suffocatum dictum demum gignit.

575. Qui cephalagiâ in regione temporum, febre et delirio citò subsequenti-
bus moriebantur, se vasa cerebri sanguine valde turgida habuisse reperi.

576. Cachexia, genetrix fecundissima morborum, imprimis et cacochymiae, semper et indubitanter sese prodit, habitu corporis nimis laxo, saepe etiam tumido, rarissimè autem, ac in anasarcâ occurrit, oedematoso, cui simul accedit cutis externae fabrica adeo vitiata, ut se coram oculis sistit, ac si colore aut valde pallido, aut nimis flavo, imo saepe livido, imbuta fuisset.

577. Doloribus rheumaticis diu graviter urgentibus, ad eorum curationem assequendam scriptores medici uno ore laudaverunt frictiones siccas pannis laneis, s. a. membris dolentibus applicandas, et reverà eas ex magno fuisse usu semper inveni; attamen instar omnium ad hoc votum contulisse comperi corporis exercitationes, quae studio et arte imprimis eligendae, et dein de die in diem, imò de horâ in horam, sensim augendae sunt. Hujusmodi labores in hunc finem meditados me nunquam fefellisse memini, modò

COMMENTARIL 65

modò sanguinis missio, et alvi solutio,
pro virium ratione modicè institutae,
praemissae fuerunt.

578. Asthmatis curatio, tussè comitati,
si quaelibet fieri possit, facilius ut pluri-
timum exhibet negotium, quàm si tussis
penitus absit.

579. Viris, qui reverà malum hypo-
chondriacum perpeti dicantur, aut foemi-
nis, quae sub passionis hystericae potes-
tate sint, emetica saepissime, ut moris
est, repetita, ut plurimum plus nocent
quàm profunt; neque spem meliorem in
catharticis, et praecipuè drasticis dictis,
ponere licet: qualia sunt medicamenta,
quae ex foliis lini cathartici, ex fructu
colocynthis, ex gummi gambogiae,
scammonii, radicibus hellebori nigri, et
similibus, composita sint. Hujusmodi
evacuantia potius mala praedicta gignere,
quàm levare aut curare conferunt; sal-
tem, utcunque ceciderit, ea increfcere,
est mihi facti certa et explorata fides.

580. Rheumatismus, qui femoris juncturam infestat, non solum pertinaciâ magis diuturnâ, sed dolore magis ac magis acerbo, saevire solet, quàm si ossis sacri regio se suo sinu accepisse dignata fuit, et curam haud mediocrem tam medico quàm aegroto afferre pro certo constat, liquetque.

581. Si in morbis inflammatione comitatus singultus saepe occurrit, convulsiones penè universas per totum corporis habitum ut plurimum excitare solet, et inde tantum periculi adferetur, ut vix et ne vix quidem ullum, nisi lethi imminentis, praesagium denunciandum est.

582. Sudor, qui sub ipso febris initio se palam facit, non solum pro inutili habendus est, sed mali semper ominis suspicionem excitare debet, utpote hujusmodi status aut febricitantis vires vitales valde debiles, vel insolito more laesas esse, arguit.

583. Emeticorum usus, ut vult consuetudo, febre jamjam pro certò aggressurâ, est reprehensione dignissimus, imo ob spasmos universales quos excitare solet omninò damnandus; neque emetica quòcunque de genere exhibere oportet, nisi ventriculus se signis indubiis suburrae cuidam hospitium praeuisse indicet, quo casu mitissima vomitum proritantia eligenda sunt, et demùm motus inordinatos compescere ope lenis anodyni dicti tentanda via est,

584. Febricitantes, qui, eheu, potius affligi quàm causode laborare dicantur; si quando iis urinam reddere nigram, simul et perparcam contigit, citò et certò delirantes moriuntur,

585. Si cuius morbo icterico laboranti subito superveniat oculorum, faciei, et cutis penè universae color albus, non solum verum bilis cursum valde impeditum, quin hunc humorem, quasi nidis suis reten-

68 COMMENTARIUM

tum indicat, et exinde morbum diuturnum, imò periculi plenum adesse, pro concessio sumendum est.

586. Si ischuria, irritis omnibus remediis, et medendi modis quibuscunque, ultra septem dies ab incepto permanserit, ut plurimum evenit gangraenam si non sphacelum in propinquo esse.

587. Errant, meo iudicio, medici, qui in passionibus hypochondriacis et hysteris emetica exhibere se satagunt; quippe ex horum usu gravia capitis mala, imo delirium, et insaniam insequi, mihi satis comperta res fuit.

588. Quibus aqua submersis sanguis à naribus et faucibus profluit, vix et ne vix quidem ulla spes restat medico, se arte quâcunque, externe vel interne adhibitâ, assequi posse, ut huiusmodi infelices excuscitandi, vel à moribundis revocandi sint.

589. Qui cordis palpitationibus fere continuis laborent, cum respiratione difficili, necnon et dolore hypochondrii dextri sociatis, huiusmodi aegrotis adest hepatis scirrroma, etiam et magnum periculum sit, ne in proximo fiet purulentum.

590. Quibus adest vomitus aeruginosus, dolore ventriculi et tumore in epigastrii regione simul sociatus, stomachum inflammatione jamjam incepta laborare, aut in propinquo esse, indicia habenda sunt verissima.

591. Si urinae suppressio dolore lumborum acuto comitata adsit, renes inflammatione correptos esse denotar.

592. Si ictero superveniat morbus, qui à medicis scriptoribus nominatur cholera, cum tumore in hypochondrio dextro, et acerbis ventriculi dolore comitato, certissimum indicium est hepar scirris redundare,

neq-

necnon et supra caetera vitia vesiculam
fellis bile caesariâ refertam esse,

593. Si vomitu pertinaci et doloribus
nephriticis laboranti superveniat ischuria,
indiciu[m] est, renes aut ureteres calculis
scatere.

594. Qui vomitu continuo pertinaci,
cum dolore abdominis saevissimo, necnon
et obstinatâ alvi siccitate torquentur, ut
plurimum in intestini, colon dicti, gan-
graenam etiam inopinam, cheu, definire
solent.

595. Morbi vulgò bechlici dicti, quales
sunt coryzae, tussēs humidae, et quam-
plurimi ejusdem farinae, ortum suum
ab humoribus in partem aliquam ni-
miu[m] congestis habent; frustra igitur
sine evacuationibus idoneis aggredi-
enda aut expectanda erit eorum sanatio;
quapropter congestionis copiam, potiùs
quam ejus naturam aut qualitatem impri-
mis respicere debet medicus.

596. Si tussis ficca diuturna, quodammodò cum vocis clangore edita sit, et respiratione difficili, et thoracis dolore post motum parùm citatiorem proculdubiò auctis; simul comitetur, de tophis liberum cursum humorum per pulmonum vasa praecludentibus, vix suspensam expectationem tenere licet.

597. Qui pertinaci capitis dolore laborent, cum oculorum rubore, aurium sordiditate, crebrâ vertigine, et perpetuis rerum obliiviis, secus ac natura ferre solebat, iis ut plurimum obtigit, ut ipsis cerebri meningibus inhaeret hujus doloris causa.

598. Si aurium tinnitus vertigine crebrâ simul comitetur, cerebrum aut compressum, aut ejus functiones ordinarias aliquo modo laesas esse denotat.

599. Si fixus et acutissimus adsit dolor prope superiorem hypochondrii dextri regionem,

72 COMMENTARIÛ.

regionem, quâ situs est ductus chole-
dochus, nec non et nausêâ, vomitu ferè
continuo, et colore cutis et oculorum ar-
quato dicto, simul comitatus; procul-
dubiò constat, quòd calculus ex bilè
valde concretâ genitus, inani conatu re-
petitis vicibus transitum molitur, et in
duodeni membranis forsan consistere co-
gitur.

600. Qui asthmate diuturno, et rauca
voce comitato, laborent, nec non et fa-
ciem leucophlegmatiae speciem referen-
tem prae se ferant, de aquâ quasi thorace
incarceratâ haud dubitandum est.

601. Qui cordis palpitationibus tantùm
non diutinis obnoxii sunt, quae pulsu inte-
rea omnino inaequali, tremulo, intermit-
tente, vertigine frequentî, respiratione diffi-
cili, anhelâ, veluti certissimis suis appendi-
cibus simul comitentur, hujusmodi symp-
tomatibus indicare dicantur, cordis valvu-
las saltem nonnullas offeâ duritie praeditas
esse; de eâ autem re nullus dubito, eum
omnem

omnem scrupulum exemerunt huiusmodi cadavera, quae deditâ operâ mihi inspicienda contigerunt.

602. Qui febribus hecticis dictis laborant, ipsum serum sanguinis per meatus cutaneos, vice halitûs cuiusdam persubtilis, oculorum aciem fugientis, secernere seu potius excernere solent; quamobrem non mirum est, si huiusmodi aegrotis haud diu est, cum facies cadaverosas et totius corporis maciem quàm maximam exhibent.

603. Qui perpetuâ respirationis difficultate graventur, necnon et cordis palpitationibus, saepissime et leviusculâ de causâ recurrentibus, obnoxii sint, his iusta cadat suspiciô aquam apud thoracem hospitio acceptam fuisse, seu cordis habitum aut fabricam praeter naturam esse, imo magnum periculum est, ne ambo vitiosè se habeant.

604. Qui autem orthopnoeâ gravari solent, simul et tumeant hypochondria, hepar vel lienem, forsan ambos se male habere, satis probabile est.

605. Si aegrotis, qui pedibus dñi oedematosi laboraverint, superveniat tussis aut orthopnoea cum abdominis tumore, mesenterium scirris obrutum, imò et pulmones oedematosos, si non putridos, evanuisse verisimile est.

606. Qui rarissimè alvum deponunt, et instantis signo dato, magno cum conatu faeces duras, albas, fractas, singulis vicibus extrudunt; aut hepar scirris obstructum, aut vesiculam felle bile caesariâ vel lapillis repletam habent. His valde profunt medicamenta mellita, saponacea, et mercurialia, praemissis evacuationibus sursum ac deorsum, et quae, pro re natâ, deinde per longum tempus repeti debent.

607. Qui sensu ponderis in mediâ thoracis regione perpetuò commoventur, cui simul accedunt pulsus febrilis, tussis sicca, respiratio difficilis, necnon et cordis palitationes pertinaces; pro certo imprimis habendum est, dirissimi hujus mali causam supra diaphragma haerere, imò verisimile est, ipsum mediastinum quasi hydropo submersum esse.

608. Quibus, abdomine et pedibus diu intumescantibus, cum urinâ nimis parcè redditâ, et doloribus continuis in hypogastrio, superveniat diarrhoea, fas est suspicari mesenterium, nec non pleraque abdominis viscera scirris infarcta esse.

609. Qui de assiduo hypochondrii dextri dolore, cum ejus tumore duro et vomitu felleo sæpe recurrente conqueruntur, hujusmodi aegrotis hepar scirris laborat.

610. Qui pulsatione sub claviculâ dextrâ et tactu et visu percipiendâ torquentur, necnon et quae pulsu debili, intermittente, tussè, et magnâ spirandi difficultate simul comitatur, de hujusmodi aegrotis haud diu suspensa tenenda est expectatio, quin vel ipsa aorta aneurismate afficitur, vel ejus durities ossea gradu quodam praevalet.

611. Qui cum intestinorum torminibus excrementa simul vomitu ejiciunt, accedente interea, et haud rarò, singultu, aut intestina inflammata quodammodò inter se contorquentur, aut cancro laborent,

612. Tumor crurum ex nimia fibrarum laxitate, et humorum lentore ortus, multùm juvatur ab emeticis lenibus, semel in septimanâ exhibitis, medicamentis appropriatis sub eorum usu interea haud neglectis.

613. Immodicus mensium fluxus oritur vel à nimia sanguinis acrimonia, vel à vasis, utero et vaginae propriis, nimium laxatis, seu apertis; et commodè dividi potest in duas species, ratione, scilicet, caloris nimii, qui ponit dispositionem hecticam; aut feri nimii, quod ponit dispositionem hydropicam. In primae speciei curatione fieri venae sectionem oportet ad uncias sex vel octo, dein exhibenda sunt medicamenta incrassantia dicta, cum astringentibus commista, quale remedium est sequens, quod habet conservae rosarum rubrarum ʒj. pulv. haly. ʒvj. feminum hyoscyami, terrae Japon. alumin. rupei, singulorum ʒij. syrup. cydon. q. s. ut miscendo fiat electuarium debitae consistentiae, cujus magnitudo nucis moschatae ter quotidie debitis intervallis devoranda est, superbibendo haustum ex infuso rosarum rubrarum. Interea stomacho et viribus aegrotantis providere oportet, ut victus potusque ex iis, quae facillimè concoquuntur in cibum, assumantur

78 COMMENTARII

tur, et praecipue ex lacte. Talis curandi
modus omninò convenit iis, quibus adfit
mensium fluxus naturali major, debitis
tamen periodis.

614. Istaë autem foeminae, quibus
perpetuus adest largus et insigniter debi-
litans mensium fluxus, ut plurimum, sicut
haemoptysæ laborantes, curandæ sunt.
Insuper huic malo conveniunt simul illa
remedia, quæ sanguinis circuitum per in-
feriora abdominis vasa reprimendi vi pol-
lent; quale est epithema sequens, quod
habet acetî acerrimi lb ij. alumin. com-
mun. sacchar. saturn. ā 3 ij. ex quibus
fiat mîstura, pannis linteis excipienda et
exprimenda, statimquæ frigidè applicanda,
et renovanda quoties opus fuerit. Atqui
irritis his omnibus, in summâ necessitate
injicienda sunt in vaginam foemineam tinc-
turæ stypticae cochlearia quaedam, de
die in diem sæpissimè ope syringis hu-
jusmodi usibus aptæ.

615. Secunda autem hujus mali species, quæ ortum habet à globulis sanguineis non satis cum sero agitata, quin lentè humores putrescunt, fibrae laxantur, quaedam vasa et viscera obstruuntur, dum ruptis aliis fiant hæmorrhagiæ variae, unde non rarò accidit nimis magnâ copiâ fluere menses; quo in casu usurpandus est idem medendi modus, ac in priore, nisi quòd remedia astringentia paulò calidiora magno ex usu esse frequenter observavi, quale remedium est sequens, quod habet extracti corticis Peruviani. ʒ ss. infus. rosar. rubrar. ʒ iiss. tinctur. stypt. ʒ ss. syrup. cydonior. ʒ ij.

616. Qui dolore diuturno circa sinciput torqueri solent, et demum è naribus exit materies purulenta, quae cum somnolentiâ comatis morbum æmulante adoritur, aut comitatur, abscessum in ventriculis cerebri genitum latuisse fas est suspicari; et illud nonnunquam, secto hujus,

huiusmodi cadaveris cranio, mihi ratum fuit.

617. Quando è sinu muliebri diu effluant menses, longe secus quàm oportebat, ratione habitâ, tam ad copiam, colorem nativum, quàm ad vires se male habentes, et praesertim si acerbis doloribus colicis aut iliacis, et non rarò cum abdominis duritie et tumore comitantur, pro certo habenda est fides, uteros hisce foeminis pertinentes scirris scatere, quorum nonnulli indolem forsan carcinodem acquisiverunt.

618. Ignarae obstetrices saepe parturientium vires exhaustiunt, dum partum plus iusto accelerare se satagunt, inani matris conatu, adeò ut, cum immineat partus, deficiunt vires. His verò deficientibus, aliisque omnibus quoad infantis situm pro certo bene se habentibus, excitandi tum sunt dolores medicamentis, quae haec ipsa ad munera partusque promovendos se explorata habeant.

619.

619. Si parturientibus accidat mammae inflammatio, nisi brevi resolvatur, semper suppurationem instituere oportet.

620. Cessante fluxu menstruo, ut plurimum fiant scirri et cancri; praeterea, quamvis scirrus hucusque facile sit ferendus, nunc demum se manifestare, imo et cancerare incipiet.

621. Mulieres à mensium defectu sub aetate effoetâ, ritè cum evacuationibus tractatae, rarò fiunt cancrifae, nisi antea olim fuit scirrus.

622. Variolae sunt verae pustulae inflammatoriae, non erysipelatosae, uti in morbillis.

623. Ubi post eruptionem variolarum, vomitus, aut ardor praecordiorum maneat, his signis indicatur, variolas ipsam internam ventriculi, aut oesophagi superficiem obsidere; vel per validam fe-

M

brum

brim praegressam, bilem acriorem redditam, ventriculum irritare.

624. Cum variolarum species enumeratae * adeò diversae sint, curationem illis seorsum congruentem desiderent. Curatio igitur primae speciei, si eruptis pustulis cesset febris, necnon et symptomata, quae hunc statum comitari solent, fit victu, potu, levi, et praecipue ex decocto hordei et juscule avenaceo attemperandi sunt humores, simul et fauces colluere convenit gargarismo leni, et vesperi usque ad diem quintum vel sextum, haustum anodynum mitissimum exhibere consentaneum erit; quoad caetera, naturae tutò relinquenda sint, nisi subinde opus sit enemate in vulgari usu. Difficile tamen est in ipso initio dignoscere speciem futuram, symptoma autem certissimum ducatur à siccitate et stricturâ cutis, vel ejus mollitie et humiditate, absque dolore ex omni parte. Ideoque si ad puerum aut foeminam laxam sub ipso

* Vide Not. 381.

initio morbi accedas, cujus tibi incidat suspicio variolarum, utcunque lenia sint symptomata, non statim exhibendum est emeticum, sed curandum est, ut victus potusque sint leves et concoctu faciles, et per diem unum vel alterum explorandum est quid agat natura, quae si se mitem ac benignam exhibeat, nullo modo perturbanda est. Si verò adsit aetas juvenilis, aut media, cum temperie calidâ, siccâ, sanguinis aut humorum plenâ, aut si praecesserit vita lauta, ebriosa, exercitatio nimia, aut similia, fiat statim missio sanguinis ex saphaenâ, et immitendum est enema, quae ambo peragenda, utcunque initia videantur symptomata. Sin autem adsit quasi perpetuus vomendi conatus, tum repetitis vicibus haurienda sunt juscula pulli, seu decocta avenacea, et prorsus vitanda sunt emetica ex pharmacopoeae officinâ subministrata. His denique peractis, die uno aut altero interquiescendum est; sin autem dolor capitis urgeat, tum vesperi in usum vocanda sunt pediluvia tepida aquosa. Si die secundo elapso

noctem infomnem ducat aeger, si dolor vel calor sit magnus, cum pulsu duro, et praecipue si quaedam pustulae sparsim se in facie ostendant, repeti debet missio sanguinis, et vesperi euema et pediluvia, quae sub eruptionis progressu usurpanda sunt, necnon et haustus, qui habeat decoct. hord. $\mathfrak{z}$ iij. elix. vitriol. acid. gut. xij. syrup. è mecon. $\mathfrak{z}$ ij. vel ad $\mathfrak{z}$ ss. si vigiliarum impetus id postulare videatur. Prodest etiam, ut aeger quotidie ex lecto se teneat erectum, interea curando ut partes inferiores bene tectae servantur.

His peractis, et symptomatibus omnibus speciem optimam prae se ferentibus, variolarum eruptionem expectare fas est; et si discretae et bonae indolis sint, more jam jam memorato plerumque instituenda est curatio; si non, ad ordinem subsequentem pro ratione symptomatum in praesentiarum referre debet.

Si vero post dies quatuor non appareant variolae, et symptomata adsint, quae vires vitales nimis deficere designent, tum danda sunt lenia cardiaca, bis vel ter die,

scilicet, pulv. contrayerv. compos. grana
 xvj. sal. prunel. gr. viij. cinnab. antimon.
 gr. iv. cum cochlear. quatuor ex misturâ
 sequenti. ℞. aq. alexiter. simplic. aq.
 menth. vulgar. ā ʒ iij. aq. nuc. mosch.
 ʒ jss. syrup. croc. ʒ iij. f. mistura;
 quinetiam et horâ somni haustum ano-
 dynum dare convenit. Haec tamen me-
 dendi ratio non sine summâ cautelâ deli-
 genda est, et forsan citò postea omittenda.
 Nulla enim certa regula dari potest; nam
 revera dantur quidam aegroti adeò imbe-
 cilles et hysterici, qui postulant ejusmodi
 medicamenta saepius repetenda, et for-
 tiora quidem, per totum morbi decur-
 sum, imo et vesicatoria applicare coactus
 fui; sed hoc rarò contigit. In hujus-
 modi aegrotis eruptio variolarum fit die
 quarto vel quinto, manente adhuc aegri-
 tudine cum symptomatibus praedictis,
 unde caute procedendum est, excitando
 vel moderando virium vitalium impetum,
 pro ratione symptomatum, et pulsus in-
 dolis, aut ictûs.

625. In omni variolarum specie non raro accidit, quòd tempore abscessûs, seu post crisin, valde aestuet febris; ad sanguinis missionem temperatam potius quàm ad catharsin, ut volunt quidam auctores, meâ sententiâ confugiendum est, nam crustatis prorsus pustulis, sanguinis status est summe inflammatorius.

626. Maculae purpureae variolas comitantes debent foveri cum linimento, quod habet tinctur. myrrhae unciam unam, camphorae drachmae dimidium.

627. Petechiae rubrae, lividae, purpureae, non sentientes, licet stylo punctae, gangraenosam habent indolem.

628. Si variolarum initio cutis admodum rubra, nec digitis compressa fiat alba, gangraenam adesse et mortem citò futuram, aequè ac maculae purpureae, denotat.

629. Variolae cum pustulis albicantibus, Anglicè, the chicken pox, veris variolis simile est malum, quoad magnitudinem et figuram, sed in eo ab iis distinguuntur, quòd variolae verae dictae cum rubore et inflammatione insigni apparent, at haec, scilicet, the chicken pox, albidiores sunt, et veluti vesiculae seroso humore repletae, quae intra triduum dirumpuntur et exsiccantur, et plerumque sine febre erumpunt.

630. Bullae liquoris tenuis, flavi, vel subrubelli, plenae, in omni morbo inflammatione comitato pessimum dat praesagium; in morbo enim topico gangraenam denotant.

631. Urina sanguinolenta, sub initio variolarum, non semper mortis instantis aut futurae indicium praebet, et ferè semper sanguinis missionem postulat; at in fine hujus morbi similiter reddita plerumque lethalis evadit.

632. In acidis exhibendis variolarum morbo correptis notandum est, quòd mulieres lautae et delicatae, virique non pauci, ut et aetate proveci, non aequè acida ferunt, ac juvenes robusti et sanguine pleni, qui postea morfu et ventriculi dolore, laborare solent. In hujusmodi variolosis itaque lenissimâ dosi acidorum tentanda via est.

633. Qui à variolis praegressis tandem asthmatici fiunt, pedetentim, nisi summâ curâ adhibitâ, phthisici deveniunt.

634. Inflammationis signa apud Celsum sunt quatuor, rubor, tumor, cum calore et dolore *.

635. Si post plures sanguinis missiones fixus haereat dolor pleuriticus, tum cucurbitulae cum scarificatione lateri applicatae saepe maximè profunt.

* Lib. iii. c. 10.

636.

636. Si in pleuritide pulsus aliquantum durus sit, et per totum morbi decursum absit glutinatio inflammatoria crusta dicta, dein profunt vesicatoria et volatilia, nunquam verò danda in pleuritidis initio, neque sine sanguinis missione.

637. Missio sanguinis in pleuritide verà repeti debet, etiamsi pulsus non indicet, eoque praecipue, si saeviat dolor, et adsit inflammationis comes crusta praedicta, seu glutinamenti species illa singularis, quae in hujusmodi morbis, sanguine missio, ejus superficiei semper adhaerere invenitur; si verò absit per totum morbi decursum, missio sanguinis minori copiâ sufficiat.

638. Cum de indole sanguinis inflammati parùm inter se consenserunt scriptores medici, oblatam occasionem mihi libet hîc amplecti, dum observationes quasdam nostras huc spectantes exponere moliar; quae etiamsi hanc rem ad amuf-

sim haud explicare valeant, aliis tamen acie ingenii magis pollentibus forsan ex usu sint; ut tandem multorum industriâ, hujus causa penitus è tenebris emineat.

Inter omnes constat, hujusmodi sanguinem morbis inflammatoriis esse familiarem; iisque prae caeteris, qui membri alicujus dolore acri comitantur, quales sunt rheumatismi, pleuritides, anginae, et his similes. Quas verò novas formas in his morbis induunt sanguinis particulae, vel ab ipsius morbi effectû, aliâve quâlibet causâ hos morbos producente, non mihi est in animo hic explorare; haec enim nimis sunt subtilia, et ad praxin medicam nequaquam necessaria. Scire autem eas mutationes, quae ex his profluunt, et natâ inflammatione sanguinem ad functiones ejus naturales perficiendum inhabilem reddunt, ad ejus naturam investigandam et intentionem medicam ritè dirigendam non parùm conducere mihi persuasissimum est. Inter has prae caeteris primus tenet crassa praedicta; haec enim massa, cujuscunque ge-

aeris sit, ab ipsis globulis, tam colore quam glutinosâ qualitate et coagulatione; planè diversa est, ut misso sanguine è saphaenâ in aquam tepidam cuivis obvium sit, cum sub membranarum subalbidarum seu fibrarum quasi coalescentium specie se sistit; interea per totam aquam disperguntur globuli minime concreti, eique colorem rubellum impertiunt. Nec minus à ferosâ differre materia videtur; calor enim longe major, quàm hic obtinet, ad serum concrescendum necessariò requiritur, ut à thermometro patet. Levi etiam frigoris gradu concrescit haec materies, quod sero nequaquam accidit. Hòc enim cessante motu aut calore, tam ab glutinamenti massâ, quàm à globulis rubris, se segregat, et fluiditatem suam conservat. Tertium itaque quoddam est hoc glutinamentum, tam à sero quàm à globulis sanguineis plane diversum, et quod frigescente sanguine aliis citiùs concrescit, et ob interclusos globulos reticulari cuidam corpori fibris complicatis non absimile videatur, in cujus interstitiis tam

N 2

rubri

rubri quàm serosi comprehenduntur globuli, ex quibus concretum istud componitur, quod vocabulo usitato crassamenti nomen fert, ut ab ejus ablutione, quâ diluuntur et separantur particulae serosae et cruentae, relictâ materiâ hâc fibrosâ, distinctè videre est. Notatu praeterea dignissimum est, glutinosam hanc materiam in sanguine, qui optimam valetudinem possidet, gravitate suâ partes serosas superare, non autem globulos rubros; quippe in sero cum globulis coalescit et subsidet, manent tamen semper in ipso crassamenti dicti fundo globuli nigri, densi, viscidâ hâc materie minus implicati, quàm in superioribus ejus partibus inveniendi sint, quod horum gravitatem majorem planè indicat. Ideoque mediâ quâdam inter globulos rubros serumque sanguinis gravitate instruitur glutinamentum hocce, eique usui inter alios inservire videtur, ut faciliùs et diutius cum serosis particulis commisceantur globuli rubri, qui aliter ob majorem gravitatem, formamque

formamque sphaericam, citiùs à se ro recederent, quam postulat ipsa sanitas.

Debità itaque copià et tenacitate adesse oportet haec materies glutinosa, ne vel citiùs à se mutuò recederent particulae, quae sanguinis massam componunt, quàm ad secretiones necessarias requiritur; vel ne sanguis glutinositate nimia praeditus languesceret ejus motu, et exinde diminutae evaderent secretiones, quae secundum naturae leges indolem multò magis fluidam postulabunt.

Ex his itaque clarissimè perspicitur, cur in sanguine sano superior crassamenti dicti pars inferiore tenacior est, inferior autem superiore nigrior. Ex his priorem consequentiam ita se habere, non modò non dubium est mihi, sed perspecta et explorata plane habenda est, ex praedictis de minori glutinositate et contactu minori globulorum vires cohaerentes diminvente. Pater autem secunda, seu ater globulorum color, partim à minori albi glutinosi copià, quod non aequè fundum petit; praecipue verò ex pluribus globulis in
unum

uum congestis oritur, ut ex vivido colore et fluiditate sanguinis arterialis, ratione habitâ ad eundem venas occupantem, nec non et ex fractis hisce globulis colorem minus opacum prae se ferentibus, patet.

His de naturâ sanguinis sani praemissis, ponamus, quòd inflammatio ex quâcunque causâ nata sit, augebuntur statim fluidorum et solidorum in se mutuo nixus et renixus, quibus magis magisque solvuntur particulae diversae, quae massam sanguinis componunt. Majori tamen ratione mutabitur sanguinis pars glutinosa praedicta, quàm vel globuli rubri, vel ipsum serum, eò quòd cum hoc naturâ est insitum, ut haec mobilia sint, parùm immutata fibrarum vibrationibus cedent, imò ipsam formam gradu aliquo mutare possunt hujusmodi particulae, iterumque assumere sine laesione ullâ notabili, ut ex Leeuwenhoeckii Observationibus patet. Hoc autem glutinamenti massae nequaquàm accidit, quippe tali velocitate moveri nequit, quin à se mutuo

rece-

recedent ejus partes, et diminuetur cohaesio. Solvitur itaque vi febris et fibrarum pulsibus continenti ordine iteratis glutinosa haecce indoles, et tam cohaesione quam gravitate adeò mutatur, ut minus cum globulis rubris implicari possit, qui exinde magis densi et magis mobiles evadunt. Misso itaque sanguine, cum primum quiescere coepit, citius fundum petere globulos rubros et facilius inter se coalescere licebit. His igitur ita se habentibus, sursum evehi partem glutinosam ob ejus levitatem specificam necesse est, ubi ob majorem, quam si interpositi fuissent globuli rubri, et inde fortio-rem simul cohaesionem inter particulas glutinosas, pellicula mole et tenacitate diversa, pro vario inflammationis gradu, variâque sanguinis indole, indole constituitur. Hoc equidem ab hujusmodi sanguine etiam ad sensum apparet; quo enim majori copia in sanguinis missi superficiem glutinamentum inflammatorium deprehendimus, eò, caeteris paribus, magis à statu naturali more praedicto recedit sanguinis textura.

Revera

Revera omnia praedicta analogiam quandam ei methodo, quâ in glutine parando ab animalium viscidis utuntur artifices, prae se ferre videntur. Solvuntur enim calore humido animalium membra glutinosa, dein absumptâ humiditate, et quiescente massa, sponte emergit gluten, dum subsident partes graviores minus cohaerentes.

Adnotandum etiam est, pravam hanc sanguinis indolem non morborum praedictorum causam, sed effectum esse. In ipso enim morbi accessu rarò invenitur, nato morbo brevi sequitur, eâque ratione augetur, quâ crescunt dolor, febris, et inflammatio; atque ideo ab aucto sanguinis motu et frequentioribus vasorum et fibrarum pulsibus more praedicto necessario gigni videtur.

Quamvis autem vigentibus hisce morbis, in omni sanguine fiet huiusmodi mutatio, non levem tamen variationem, tam copiam et cohaesione, quam tempore adventûs subit haec materia, prout sanguis naturâ suâ plus minusve crassus sit,

et

et fibrae robustiores aut debiliores; scilicet, in robustis et exercitatis, vel tenuior et fluxior, et in teneris et delicatulis, eò, caeteris paribus, majori copiâ in sanguinis superficie cernitur haecce glutinamenti species; quippe priorum sanguis non tantum naturâ suâ majori concretionis vi pollet, et majori glutinamenti copiâ scaetet, ut cuiusvis vel leviter crassamentum tale examinanti patebit, quin etiam quòd vi majori vasorum tunicas percutit, unde earum augetur renixus, et fortiùs conquaassantur liquida inde circumfluentia. Cum itaque, teste experientiâ, naturalis sanguinis textura in homine sano ac robusto sic se habet, palam est, talem sanguinem magis concreſcere, majorique glutinosi copiâ abundare. Quoniam etiam in his prae caeteris maximâ copiâ se prodit glutinatio inflammatoria, et his quàm aliis magis vigent tum pulsus ictus, tum fibrarum vis elastica, sequitur temperiem pleuriticam more praedicto in sanguinem induci.

Et profectò non datur in sanguinis mole aliud quoddam ullâ ratione phaenomenis respondens. Cum enim non diminuitur vel feri vel globulorum rubrorum quantitas (prius enim majori copiâ, ob auctum globulorum erga se invicem nisum expellitur, et ob eandem rationem densitate et gravitate tantùm mutatur crassamentum respectu globulorum) et interea deest in crassamenti massâ glutinosi quantitas haud parva, quae nunquam nisi in ejus superficie invenitur, patet glutinosam sanguinis sive fibratam crassamenti materiam vi febris in hanc substantiam commutari, sursumque expelli, ubi primùm glutinosum quoddam liquefactum repraesentat, et mox, humiditate magis absumptâ et concrecente liquido, aliquam corii speciem induit. Cui, calor ille praeternaturalis, hisce febribus prae caeteris familiaris, qui fluida nostra fortiùs concreescere cogit, et humida dissipat, non parùm conducit.

Ex his et praemissis inferre licet, materiam glutinosam in sanguine sani hominis solidas corporis partes nutriendo,
particu-

COMMENTARIUM. 99

particulasque attritu amissas instaurando, aliis palmam praeripere, eò quòd copià majori ex membranis, tendinibus, ligamentis, et similibus, quam ex musculis educitur, ut in glutine parando satis norunt artifices. Quod etiam ad sensum fere demonstravit Malpighius, cùm solidas animalculi partes solà fere ovi albuminis dissolutione enutritas ostendit, donec vasa eam firmitudinem acquisivissent, quam ad alios succos assimulandos necessario postulabat natura.

Hanc autem naturae solertiam non satis admirare possumus. Quamvis enim prae aliis omnibus ad partes corporis instaurandas et nutriendas valet hocce liquidum, hujus tamen ope nequaquam finem hunc attigisset natura, nisi rubri sanguinis globuli reliquis graviores fuissent, partesque serosae dilutiores. Unde fit, quòd fluxius aliisque commistum servatur glutinosum, quousque eam tenuitatem indueret, ut ad ultima vasa propelli potuit, ubi in poris fibrarum hiantibus haerent particulae, quae à reliquarum prae-

tereuntium compressione fortius intrudantur, ibique consolidentur.

Errasse mihi videntur medici, dum glutinosum hoc, seu fibratam hanc materiam, ex chylo non satis subactō et attenuato constare volunt. Hoc enim, quamvis primo aspectu verisimile sit, vix concedi potest, ob citam ejus concrescētiā, quae chylo nullo modo competit. Serum enim igni expositum citius concrescit chylo, glutinosum autem hocce facilius ipso fero. Serum etiam pleuritide laborantium aequali calori expositum, ob auctum, scilicet, sanguinis motum, naturali citius et majori ratione concrescit; ideoque non ē circulationis et attritus inopiā, sed ab eorum effectibus diutius continuatis produci videtur humorum nostrorum ad concrescendum proclivitas; tantūque à veritate abhorret, ut glutinosum aliis minus sit subactum, quod contrarium pro vero aestimari debet.

Quod humores nostri ita assolent fieri concreti, non tantū in statu naturali plus minusve, verū etiam ita facto est
opus,

opus, ut temperiem solidis nostris congenerem, et vi agglutinati pollentem induerent fluida, antequam in vasa nutritioni destinata propellerentur, sine quâ, etiamsi ad loca debita provenirent, vix perfici potuisset nutritio, partiumve amissarum instauratio; eò quòd vel quaquaversum diffluerent et exhalarent humores nostri, vel acrimoniâ nimîâ imbuti vasa corrodere possent. Ab hujusmodi itaque humoribus, circulationis ope, rite paratis, et ad summam fluidam subtilitatem evectis, non dubitandum est, corporis fabricam omninò postulare, solida nostra ita reficienda esse. Quippe ad hoc peragendum, requiruntur in particulis summa superficierum laevitas et politura, mira exiguitas, et ad cohaesionem aptissima promptitudo; quae omnia ex glutinoso praedicto, et ab hòc solo ad debitam subtilitatem evecto suppleri posse fere sponte patet.

Positis itaque in hócce glutinoso his qualitatibus, et permanente blando corporis humani calore, circulationisque attritu,

attritu, ulteriùs atterentur et dividuntur particulae, donec eam subtilitatem tandem acquirere possint, ut per ultima vasa transire evadant idoneae, ibique more praedicto consolidentur.

Neque laboriosus hic naturae processus in liquido hóc praeparando, utcuque per ambagem fieri videatur, verae ejus actioni repugnat. Exemplum enim habemus in ovi albumine, cujus incubatio hanc rem satis luculenter explicat. Hoc enim liquidum glutinoso praedicto simile est, et nutritioni à naturâ destinatum, quod etiamfi à gallinae vasis et humoribus elaboratum est, summamque polituram, et ad cohaesionem promptitudinem exinde acquisivit, ulteriorem dissolutionem postulat, antequam ad nutritionis officium perficiendum evadit idoneum. Hoc autem à blando incubatûs calore, et actione vasorum animalculi efficitur, quorum ope ad eam tandem subtilitatem dividitur liquor hic glutinosus, ut servatâ interim vi suâ cohaerenti per vasa incredibiliter tenuia transeat,

transeat, iisque augmentum et nutritum conciliat.

Objici autem possit, me eidem causae diversos imo contrarios tribuere effectus, eò quòd circulationis vi glutinosum produci velim, idemque ejus ope iterum solvi, cum permanente eadem causâ viscidius potius quàm tenuius fieri liquidum credibile est.

Ab ovo incubato extra controversiae aleam ponitur lis; quippe gallinae vasis et humoribus elaboratur albumen, et fit glutinosum, laeve, politum, dissolutioni ulteriori idoneum, et glutinoso praedicto perfectè analogum. Haec tamen dissolutio nequaquam accidit, nisi simili calore fotum sit ovum, et à vasis animalculi ulterius dividantur particulae glutinosae; horum tamen ope in liquidum, tenuitate suâ omnem captum superans, convertitur albumen.

Ex his sequi videtur, hanc crassamenti partem, bene vel male se habentem, majori ratione ad sanitatem tuendam, morbosve producendos, conferre, quàm vulgo
ad

ad id credendum possunt animum inducere illi ipsi medici.

Cum enim glutinosum hoc aliis corporis nostri humoribus citius à frigore concrefcit, citiusque aucto calore nimio inspissatur, et glutinosam naturam induit, cur non ex horum effectibus in hoc liquidum, dum per minima vasa transit, adeò varius oriatur lentor febrilis, ut pro diverso sanguinis statu et acrimoniâ, variis concretionis aut fluxionis gradibus, variâ fibrarum stricturâ et laxitate, variisque horum inter se copulationibus, febres quam plurimas à se mutuò valde diversas, imò cujuscunque fere generis, producere queat? Eoque præcipue, si simul adsit in parte quâlibet vel fibrarum à frigore constrictio vel coarctatio, secus quàm natura fert, et exinde partium singularium inflammationes oriri posse palam est.

Ad rem autem nostram ut redeamus, eosque morbos ad examen deducamus, quibus frequentissimè vel abest vel adest morbosa hæc sanguinis missi temperies.

Ex his prae caeteris omnibus patebit conclusiones praedictas, non in solis rationibus, sed in rebus ipsis esse stabilitas.

Dixi supra, praedictum sanguinis morbosei statum inflammationis cujuscunque comitem ferè esse individuum; quod non solum ex morbis ipsis patet, quin etiam ex iis aeris constitutionibus, quibus prae caeteris praevalent morbi inflammatione conjuncti, et augentur sanguinis densitas et fibrarum vis elastica. Pone haec ita esse, tum majori gradu se prodit praedicta morbosei sanguinis superficies, et vice versa, ut ab historiis morborum sub caeli temperie aut intemperie grassantium, proculdubio patet.

Pariter in rheumatismo, pleuritide, peripneumonia, aliisque similibus morbis, sanguinem hoc modo affectum invenimus. In doloribus tamen merè scorbuticis, hypochondriacis, et hysteriis, ex seri sanguinis tenuitate et acrimonia ortis, in pleuritide spuria à lentâ sanguinis indole productâ, et in peripneumonia nothâ dictâ frequenter abest, vel saltem non apparet,

P

quousque

quousque adeo augeatur humorum et solidorum in se invicem nisus, ut gradu aliquo vera gignitur inflammatio.

Pari etiam ratione in capitis, oculorum, aurium doloribus inflammatoriis, praecipue verò in phrenitide se ostendit glutinamenti haec species. Febris autem languidis neque dolore, neque partis cujuslibet inflammatione stipatis, etiam si delirio comitatis, sanguinem hoc modo vitiatum rarò videmus. Neque in ipsa mania frequens est hic sanguinis missi status; quamvis enim in hisce aegris ad summum augetur fibrarum strictura, languescit interea ut plurimum humorum motus, ut tam ex pulsu, quàm et secretionum inopia satis apparet, iis per cerebrum et nervos tantummodò exceptis.

Hecticis, dolore, inflammatione, vel exulceratione partis alicujus, laborantibus, familiaris est praedicta glutinosa massa, his tamen absentibus, rarissime in tali corporis habitu videtur; horum enim sanguis plerumque tenuis, floridus, et dissolutus se coram oculis sistit.

Pari

Pari etiam ratione, qui liquoribus spirituosus dictis, praecipue spiritibus distillatis se indulgent, sanguinem habent fluidum, calidum et dissolutum, cujus crassamentum tardè ab ejus serosâ parte secedit; naturali enim magis tenerum est, et paulò magis quàm ipsum serum coalescens, rarò tamen pleuriticus fit, et etiam natâ jam inflammatione, tardiùs hanc glutinosam indolem induit sanguis, et pelliculâ tenuiore plerumque tegitur. Quippe humorum acrimoniâ sensim solvuntur tum glutinosum tum globuli sanguinei, atque ideo per glandulas recipiendis humoribus accommodatas expellitur hocce glutinosum, quod in morbis hecticis laborantibus praecipue videre est, quorum urina aliis magis spumescit, et bullas spumantes diutius conservat, glutinosi hujus soluti signum certissimum. Natâ itaque ex quâlibet causâ inflammatione, mirum non est glutinamentum hocce in his minus apparere, cum diminuantur tam glutinosi copia et tenacitas,

quàm impetus globulorum rubrorum vaporumque renixus.

Foeminis praegnantibus familiaris est haec sanguinis tenperies, scilicet, glutinosae massae praesentia; quippe his auctur tam fluidorum quàm solidorum in se invicem impetus, ut ab ipso pulsu, respiratione difficili, distentione fibrarum uteri foetum gerentis, simul et totius abdominis, totius inde corporis majori et molesto pondere onerati, quo vires suas in motibus omnibus peragendis magis exerere coactae sunt hujusmodi mulieres, in promptu res est omnibus. Absumptâ etiam sanguinis parte tenuiore in foetu nutriendo, reliquam crassiore et magis densam evadere necesse est.

Qui hydrope laborent, habent crassamentum sanguinis atrum et densum, à parte serosâ statim recedens, et exigui globi formâ, ratione habitâ ad copiam feri, fundum petens. Accidente tamen ex causâ quâcunque, dolore acuto inflammatione comitato, brevi sanguis fit pleu-

pleuriticus minori tamen gradu, quàm in robustis et sanguineis habitibus.

Ex his aliisque quamplurimis exemplis patet, pleuriticam hanc sanguinis indolem ab actione nimia fluidorum et solidorum in se mutuò produci, cujuscunque generis sit ipsius sanguinis textura, licet in quibusdam citius, in aliis tardius, copiamque inaequali, pro varia ratione densitatis et cohaesionis, quibus polleat sanguis, simul et impetu virium vitalium urgentium, producat; atque ideo non à tardiore ejus motu per partem quamlibet affectam, ut supponunt aliqui, oritur. Proposito autem hoc pro vero admissio, tunc in pleuritide spuria, in peripneumonia notha, in hydrope, leucophlegmatia, iisque omnibus morbis, in quibus raro apparet haec glutinamenti massa, prae caeteris abundaret. Interea volunt alii hunc effectum à calore solo produci; huic tamen longe dissimile cohaesione sua est illud glutinamentum, quod à solo calore absque circulationis attritu fit, quocunque caloris gradu productum

ductum fit; quippe materiae caesariae speciem prae se ferre nunquam invenitur. Hic autem adnotare conveniat, quòd cum, ex gradu caloris, sanguinem glutinamento quodammodò obductum fore mihi persuasum habui, misso tamen sanguine, contrarium omnino reperi, ut in scorbuticis quibusdam calidioribus et hecticis passim videre est.

Ex praemissis patet, cur viri robustae temperiei missionem sanguinis largam, qui autem sunt debilioris, et quorum sanguis plerumque est magis rutilus et dissolutus, minorem, caeteris paribus, postulant. Quippe misso aequali copiâ sanguine in utrisque majori ratione, in posterioribus diminuitur in vasa impetus humorum, unde minor fit vasorum renixus, et necessario vacillat pulsus.

Hinc etiam patet, cur in morbis inflammatione comitatis, sanguinis missio adeò sit necessaria et quâ copiâ. Nec minus palam est, cur partes membranaceas imprimis obsidet praedicta sanguinis glutinatio, et cujus generis medi-

COMMENTARIIL. 111

camenta ad glutinosum hoc solvendum optima sunt habenda, et quantum à lentâ differt pituitâ.

Ex praemissis denique liquet, cur in aegrotis, qui hecticis, scorbuticis, cachecticis et hydropicis morbis laborent, solâ arte chirurgicâ, externisve applicatis balsamis, adeo difficulter consolidantur vulnera, dum defectu hujus visceri agglutinantis, vasis hiantibus effluit sanies, aliave similia liquida; nec non cur summa in his requiritur medici solertia, ut propellendo, revellendo, incrassando, attenuando, humorumve acrimoniam specificè corrigendo, ad indolem naturalem ita reducatur sanguis, ut pus laudabile gigneretur, et morbus ad felicem sanationem deduci possit.

INDEX.

COMMENTS 111

...and the ...

2000 11 11

1. The first of these is the fact that the

to find out what is going on

1945

Договор № 10/100 от 10.10.10

[illegible]

[Faint, illegible text]

1926

THE : SCHOOL : OF : THE : III : THE : THE : THE

100-10111-101

1910

RECEIVED

melanin be shown

1914

1960-1961 10/10/60 30 10/10/60 10/10/60

ST. PAUL

[illegible]

I N D E X.

A

ABDOMINIS flatus quomodò tollendi,
sect. 459

———— dolores, 463, 464

———— viscerum scirris infarctorum signa,
608

Abscessus in cerebri ventriculis indicia, 616

Alvus astricta quid indicet, 606

Ambustionum curatio, 540

Anasarcae curatio, 423, 424

Angina suffocationem minitans, 571

Aortae malè affectae signa, 610

Aphthae in faucibus, quae dysenteriam comi-
tentur, 421

Apoplexia est paralyfis universalis, 477

———— ab epilepsiâ quomodò discrepat, ib.

———— minus periculosa, 467

———— quae à comate oriatur, 554

———— quibus signis aliquandò indicetur,
573

Apoplexiae inveteratae quae ad curationem
conducant, 466

Q

Aqua

Aqua in thorace quibus indiciis se prodat,
603

— ebulliens gangraenam gignens, 539

Aquâ submersi quandò vix possunt exsuscitari,
588

Asthma cum facie leucophlegmaticâ quid indicet, 600

Asthmatis paroxysmus dignoscendus, 492

— curationi favet tussis, 578

Aurium tinnitus quid indicet, 598

B

Bathonienses aquae quibus aegrotis profint,
463

Bullae liquoris flavi vel rubelli plenae instans periculum praefagiunt, 630

— — in morbo inflammatorio, ib.

— — in morbo topico, ib.

C

Cachexia quomodò se prodit, 576

Calculus in duodeni membranis, 599

— in urethrâ, 465

Calculis renes et ureteres scatentes, 593

Cancer quomodò tractandus, 517

— ilei, 460

Cancri, cessante fluxu menstruo, 620

— fungosi, 439

— occulti, 542

Cancros, sub mensium cessatione, vitandi ratio, 621

Canina rabies angustia respiracionis comitata,
489

Caninae

- Caninae rabiei remedium, à Cl. Meadio praescriptum, 483
——— symptomata rediviva, 490
Capitis dolor, 469, 470. 573. 575. 597.
616
Cariei osium curatio, 522
Catarrhus suffocatorius, 574
Catarrho inveterato febris superveniens quid indicat, 503
Catarrhi frequentes, signis anomalis comitati, quid indicant, 452
Celsus quatuor statuit inflammationis signa, 634
Cephalalgia vasis cerebri turgentibus comitata, 575
——— quae apoplexiam minitatur, 573
Cerebri malè se habentis symptomata, 468, 469, 470. 553. 555. 597, 598
——— in ventriculis abiceffus signa, 616
Chamaemeli florum infusio quibus prodest, 463
Cholera, quando hepar scirris redundare indicat, 592
Cibus in pulmonum morbis aptissimus, 430
Coli gangraena, 594
Coma ex febre castrensi, 564
——— quae vigilantibus instat, 554
Comitialis morbi praesentis signa, 524
Comitiales morbi incubo comitati, 468
v. *Epilepsia*.
Combusta pars corporis quomodo tractanda, 540
Contusio violenta quomodo tractanda, 438
Convulsiones ex vulnere, 538
——— in morbis inflammatoriis, 581
Q 2 Cordis

Cordis palpitatio quid indicet, 589. 601. 603.
607

—— valvulae induratae, 601

Coryzae quomodo tractandae, 595

Crurum tumor quomodo juvetur, 612

Cubiti luxationis diversae signa, 534

Cucurbitulae ficcae ad flatus tollendos, 459

—— in pleuritide maximè profint,
635

Cutis mutatio in variis morbis quid indicet,
449

D

Deglutitio impedita, 500

Delirium à debilitate, 551

—— in quo cerebrum afficitur, 552.
555

Dentes carioli quomodo gingivis nocent, 547

Diabeti medendi ratio proposita, 545

Diarrhoea quid indicet, 461. 608

—— quomodo curanda, 462

—— in febre castrensi, 565

Digitus si fiat paralyticus, quid agendum,
471

Dysenteria an postulet venae sectionem, 420

—— aphthis et petechiis comitata, 421

—— diutina, 443

E

Emetica hypochondriacis obsint, 587

—— hystericis noceant, ib.

Epilepsia et apoplexia quomodo discrepant,
477

Epilepsia

Epilepsia plerisque aquam in cerebro denotet,
478

———— quomodò oriatur, 479. v. *Comitialis*
morbus.

Erysipelas fotu emollienti plurimùm levetur,
528

F

Febris castrensis vera quibus signis indicatur,
564

———— quomodò curanda, 565, 566,
567

———— catarrho inveterato superveniens, 503

———— inflammatoria singultibus comitata, 556

———— intermittens quo tempore paroxysmi exi-
tialis, 453

———— in quâ cerebrum afficitur, 553, 555

———— lassitudine ingenti comitata, 556

———— maligna quibus signis indicetur, 568

———— nausêa incipiens, 550

———— putrida, debilitate superveniente, 427

———— paraphrenitide comitata, 569

Febribus hecticis laborantes serum sanguinis
excernunt, 602

Ex febre lentâ mortui sanguinem habent in
venis congestum, 548

———— ex inflammatoriâ — in arteriis, ib.

In febribus omina infausta, 502. 556, 557.
558. 582

———— emetica quandò profint, 550

———— quandò noceant, 583

———— maculae rubrae et purpureae
undè, 441

———— quandò cortex Peruv. est exhi-
bendus, 425

Febrium

Februm diversitas ex diversitate glutinamenti,
638. p. 104

— in paroxysmis quando sanguis mit-
tendus, 455

Febricitantes urinam nigram reddentes, 584

Febrilis calor sanguine indicetur, 446

Fellis vesiculae vitia, 592

— — quomodo curentur, 606

Fistulae curatio, 512

Fluor albus, 505

Foeminae temperiei tabidae quibus remedium
juventur, 491

G

Gangraena, cum adsit syncope, 433

— ex aqua ebullienti, 539

— ex frigore, 514

— coli quando verisimillima, 594

— quam praecedunt maculae pur-
pureae, 559

— in morbo topico, 630

Glutinosae materiei debita copia et tenacitas,
638. p. 93

Gonorrhoea venerea, 530

H

Haemorrhagia narium diuturna quid indicet,
563

— in febribus, quando bona aut
mala, 560

— in hydrope, 561

— in morbis scorbuticis, ib.

Haemorrhagia

Haemorrhagia saepe suppressa quid praefagit,
562

———— in foeminis temperiei tabidae
quomodo curanda, 491

———— uterina, 506, 507. 544

Haemorrhoides haemoptysi optimè occurrant,
570

Hecticus calor quomodo mitigatur, 496

Hepar scirris laborare quatenus sint indicia,
589. 592. 606. 609

Hepatis malè se habentis signa, 458. 604

Hydroceles curatio, 422

Hydrops ovariorum, 544

Hydropis in mediastino signa, 607

———— fanatio, 424

Hypochondrii dolor quid indicet, 499. 589.
599. 604. 609

Hypochondriacis quatenus profint, 480, 481,
482

———— emetica noceant, 579. 587

Hypogastrii doloribus diarrhoea superveniens
quid indicat, 608

Hysterica anxietas sine periculo, 484

Hystericae passionis instantis indicia, 487

———— curatio, 488

Hystericis quatenus profint, 480, 481

———— quando obsint emetica, 579. 587

I

Icterus quaedam comitantia quid indicent,
495. 585

Ictero cholera superveniens, 592

Incubus in morbis comitialibus quid indicat,
468

Infantes

- Infantes dentientes, 431. 434. 510
—— rachitide laborantes, 501
—— ventris torminibus vexati, 508
Inflammationis in gangraenam tendentis signa,
513
—— in suppurationem, ib.
—— quatuor signa, 634
Inflammatorii morbi, singultibus comitati, quale
malum indicant, 581
Infantiae species, 486
—— quam medendi rationem postulat, ib.
Intestina cancro laborantia, 611
Intestinorum dolor, 463, 464. 611. v. *Ven-*
triculi dolores.
—— inflammatio, 449, 611
Ischuria gangraenam inducens, 586
—— quid indicet, 593

L

- Lassitudo undè oriatur, 448
Lien quandò scirris laborans, 457
Lienis malè se habentis signa, 458
Luis venereae curatio qualis, 530—533
Luxatio cubiti, 534
Luxatorum restitutio quandò non est tentanda,
535
—— quandò est tentanda curatio, 536

M

- Maculae rubrae in febribus unde oriantur,
441
—— purpureae quandò gangraenam indu-
cant, 559

Mammæ

- Mammae inflammatae sanatio, 619
Maniacorum morborum curatio, 485
Meadii contra morsum canis rabiosi remedium,
483
Mediastini hydrope submersi signa, 607
Medicus est naturae minister, 444
—— aegri imprimis anxietatis causam de-
bet investigare, 549
Menses mulierum suppressi, 445
Mensium fluxus immodicus, 504. 613
—— in duas species dividi potest,
613
—— primae medendi ratio, 613, 614
—— secundam curandi modus, 615
—— vitia, 617
—— fluxu cessante, saepe ingravescat scir-
rus, 620
—— quomodo hoc tempore canceri
sunt vitandi, 621
Mercurii dulcis usus in febre quartana, 454
Mesenterium scirris infarctum, 499
Morbi bechici quomodo curandi, 595
—— chronici à scirris plerumque pendent,
515
Morborum causae à medico perquirendae, 549
Morsus canis rabidi curatio Meadiana, 483

N

- Narium haemorrhagia, 458. v. *Haemorrhagia*.
Nutritio imprimis pendet à glutinamento in fan-
guine, 638. p. 98.

R

Obste.

O

- Obstetrices ignarae pessimè officiosae, 618
Obstructio ex vasis laxatis, &c. 447
—— ex torpido humorum motu, ib.
Obstructionis causa perpendenda, 445
Obstructiones quibus modis solvendae, 436.
447
Oculus cui scirrus adfit, 515
Oculi rubentes delirio comitati, 434
—— quando mortem denunciant, 558
Oris clausura ex vulnere, 538
Orthopnoea, 604, 605. v. *Asthma*.
Ossa carie affecta quomodo trahentur, 522
Ossi corrupto non adhaeret caro, 547
Ossium in morbis quomodo sedes mali digno-
scenda, 520
—— dolores quando augentur, 521

P

- Paralyfis unde plerumque oriatur, 475
—— musculorum faciei, 476
Paralyfi medendi ratio tentanda, 523
Paralyticus si fiat digitus, quid agendum, 471
Paralyticorum musculorum sedes diversa dig-
noscenda, 472
Paralyticis quatenus profint frictiones, 473
Paralytici quidam quomodo alendi, 474
Paraphrenitis in febre malignâ, 569
Paraphrenitidis curatio, 498
Paronychia curatio tentanda, 525, 526
Parturientibus nocent obstetrices ignarae, 618
Parturientium mammae inflammatae quomodo
curandae, 619

Pedum

Pedum intumescencia quid indicet, 608

—— oedemata quomodo minuantur, 497

Pedibus oedematosis tussis superveniens, &c.
605

Pediluvia tepida in calore hectico, 496

Pelusiaca in regione chirurgorum mos, 465

Peripneumoniae signa dignoscenda, 492

—— nothae curatio, 493, 494

—— levis curatio, 546

Peruvianus cortex quando exhibendus, 425

—— in quadam desipientiae specie pro-
fit, 486

Phthisis pulmonalis, 442

Phthisici à variolis praegressis, 633

Plethora duplex, 435

Pleuritidis curatio, 428. 636, 637

Polypus in corde, 518

—— in arteriis majoribus, ib.

Pulmones tuberculis oppilati, 429

—— lateri haerentes, ibique inflammatio,
450

—— vomica macerati, 452

—— oedematosi aut putridi, 605

Pulmonum vasa quando verè praeclosa aesti-
manda, 596

Pulmonum in morbis quale debet esse sputum,
451

—— qualis debet esse cibus,
430

—— symptomata lethalia, 442

Putredo vomitionis causa, 440

R

Rabies canina angustia respirationis comitata,
489

Rabiei caninae symptomata rediviva, 490

——— **Cl. Meadii remedium,** 483

Renes inflammati, 591

Rheumatismus in femoris juncturis, 580

Rheumatici dolores quomodo curandi, 577

Rheumaticis profint exercitationes, ib.

S

Sanguis quando calorem febrilem indicet, 446

——— **minus meabilis,** 448

Sanguinis inflammati indoles, 638

——— **glutinamenti indoles,** ib.

——— **crassamenti et feri proportio,** 446

——— **impetus nimii signa,** 456

——— **nimum inertis indicia,** ib.

——— **missio in contusionibus,** 438

——— **in morbis dysentericis,** 420

——— **in febre castrensi,** 565

——— **in rabie canina,** 483

——— **in paroxysmis febrilibus,** 455

——— **in paraphrenitide,** 498

——— **in peripneumonia notha,**

293

——— **in pleuritide,** 635, 636

——— **in rabie curandis,** 491

——— **in variolis,** 631. 625.

——— **quando mittendus est ad ani-**

mi deliquium, 434

Scirrui indolens quomodo tractandus, 541

Scirrui

- Scirrus canceris indolem induens, 516
—— cessante fluxu menstruo, 620
Scirri recentis curatio, 541
—— uterini symptomata, 543. 617
Scirri pariant morbos chronicos, 515
—— in visceribus, 608
Singultus frequens in morbis inflammatoriis,
581
Spadanae aquae quibus profint, 480
Spasmodicis affectionibus maximè profint ano-
dyna, 527
Stomachi inflammationis signa, 590
Submersi aquâ quandò exsuscitari vix possunt,
588
Sudor in febris initio quandò est mali ominis,
582
Suppuratio in morbo quandò sit expectanda,
511. 513
Suppurationi quae profint, ib.

T

- Tabidae temperiei foeminis quae profint re-
media, 491
Thoracis aquâ suffusi signa, 600. 603. 607
Tunbrigentes aquae quibus profint, 480
Tussis quandò aortae malè affectae signum,
610
—— asthmatis curationi aliquandò faveat,
578
—— catarrhum suffocatorium gignat, 574
—— diuturna quale malum praelagit, 429
—— qualia postulet alimenta, 430
—— humida quomodò curanda, 595
—— sicca quid denotet, 596. 607

Variolae

Variolae sunt pustulae inflammatoriae, 622

—— maculis purpureis aliquandò comi-
tatae, 626

—— cum petechiis gangraenosis, 627

—— cum vomitu et ardore praecordiorum,
623

—— cum urinâ sanguinolentâ, 631

—— cum pustulis albicantibus, 629

**Variolarum species diversae quomodò digno-
scendae, 624**

—— curatio, ib.

—— post crisin sanguinis missio quandò
aliis evacuationibus praeponenda, 625

**In variolis acida à quibus parcè adhibenda,
632**

—— gangraenae signa, 628

**Variolosi, qui asthmatici et phthifici deveniant,
633**

Venae sectio, v. Sanguinis missio.

Venerea lues, 529—533

—— cum cancris, 533

—— cum gonorrhoeâ, 530

—— cum medullâ infectâ, 532

—— cum pene inflammato, 531

Venerea ulcera superficialia, 529

Ventris tormina in infantibus, 508, 509

Ventriculi dolores, 463. 590. 594.

—— inflammatio, 437. 464. 590

Vertigo, 572. 597, 598. 601

Vesicatoria in febre castrensi, 566

—— in pleuritide, 636

Ulcera vetera cur digitis explorant chirurgi,

547

Vomitus materiei fuscae, nigrae, &c. 437

———— aeruginosae, 590

———— continuò pertinax, 594

———— à putredine ortum ducens, 440

Urina nigra in causode quid indicet, 584

Urina sanguinolenta in variolis sub initio aut fine quid indicat, 631

Urinae suppressio, 591. v. *Ischuria*.

Uteri haemorrhagia ascitem gignens, quid praeterea indicat, 544

———— scirri, 543. 617

Vulnus convulsionibus comitatum quomodo tractandum, 538

———— deglutione impedita, ib.

———— ex ustione factum, 540

ERRATA.

Sect. 422. l. 2. lege imprimis.

541. l. 19. prae.

583. l. 7. saburrae.

428. l. 5. materiae. Pag. 3. n. l. 5. discale.

430. l. 12. fluvialibus

63. l. 12. 574.

433. l. 1. gangraenâ.

95. l. 19. dele indole.

456. l. 9. calor.

97. l. 3. dele et.

459. l. 2. prae.

Ib. l. ult. dele aequae.

468. l. 2. prae.

Per eundem AUCTOREM,

- I. An Experimental Enquiry on some
Parts of the Animal Structure.**
- II. An Enquiry into the Exility of the
Veffels in a Human Body, wherein
Animal Identity is explained.**
- III. Richardi Mead Monita et Praecepta
Medica, permultis Notationibus et
Observationibus illustrata, 2 Vol.**
- IV. De Morbis quibusdam Commentarii,
2 Vol.**

Human Body

Genetics is explained.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

—Osteoarthritis illiusmodi

1072